

เข้าใจ CSR

สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม

เข้าใจ CSR

สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม

ดร. อัครวิน จินตกานนท์

- ▶ กลุ่มบริษัททีม
- ▶ มูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจ

อาคารทีม 151 หมู่ 12 ถนนนวลจันทร์ แขวงคลองกุ่ม
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230 โทรศัพท์ 0 2509 9000
www.teamgroup.co.th

ISBN 978-974-235-855-6
พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552
จำนวน 3,000 เล่ม
ราคา 155 บาท

ออกแบบรูปเล่ม ศิลปกรรม และผลิตโดย

บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (หนึ่งในกลุ่มบริษัททีม)
ชั้น 12 อาคารทีม 151 ถนนนวลจันทร์ แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม
กรุงเทพฯ 10230 โทรศัพท์และโทรสาร 0 2509 9091-2

ดาวน์โหลดหนังสือ **เข้าใจ CSR** สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม
ฉบับอี-บุ๊คได้ที่ www.teamgroup.co.th

คำนำ

การพัฒนาธุรกิจให้เติบโตขึ้น องค์กรต้องพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถ รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ แต่การพัฒนาธุรกิจให้มีความยั่งยืน นั้นจำเป็นต้องสร้างองค์กรที่ “ดี” และเป็นที่ยอมรับของสังคม กิจกรรม CSR (Corporate Social Responsibility) หรือความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจนับเป็น ญุณแจดอกสำคัญที่จะไขประตูเปิดสู่เส้นทางแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนในโลกธุรกิจ ปัจจุบัน

สำหรับกลุ่มบริษัททีม ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาและธุรกิจเกี่ยวเนื่องชั้นนำ ของประเทศไทยนั้น การได้รับความไว้วางใจจากองค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้าไปมี ส่วนร่วมและรับผิดชอบโครงการพัฒนาทั้งในประเทศและในภูมิภาคมาแล้วกว่า 1,500 โครงการตลอดระยะเวลา 31 ปีที่ผ่านมา ถือเป็นสิ่งที่รับรองถึงคุณภาพของบุคลากร บริการ และการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกัน กลุ่มบริษัททีมก็ไม่เคยละเลย บทบาทของการเป็นสมาชิกที่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินกิจกรรม ทั้งภายในและภายนอกองค์กรล้วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยัง ได้ก่อตั้งมูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ อาทิ การมอบทุนการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาแก่โรงเรียนต่างๆ การมอบเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็นแก่เด็กพิการเข้าชั้น

เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR กลุ่มบริษัททีมจึงได้ จัดทำหนังสือ **“เข้าใจ CSR สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม”** ขึ้นในนามมูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจ หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความที่เขียนโดย ดร. อัครวิน จินตกานนท์ ที่ปรึกษาอาวุโสของกลุ่มบริษัททีมและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารธุรกิจ เศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และตลาดหลักทรัพย์ ดำรงตำแหน่ง ทางวิชาการในสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีงานเขียนตีพิมพ์ เผยแพร่มากมาย หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจในการริเริ่มกิจกรรม CSR ในองค์กรต่างๆ และความร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สิ่งดีๆ เพื่อสังคมต่อไป

ดร. ประเสริฐ ภัทรมัย
ประธานบริหารกลุ่มบริษัททีม

คำปรารภ

“...ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้ หัน ไฟฟ้าหน้าปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความ เจ็บท้องข้องใจ มันจึกกล่าวถึงเจ้าถึงขุนปรี ไปลั่นกระดิ่งอัน ท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยินเรียกเมื่อถาม สอนความแก่มันโดยชื่อไฟในเมืองสุโขทัยนี้จึงชม...”

ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่หนึ่ง ด้านที่หนึ่ง

หากนับย้อนไปเมื่อ 700 กว่าปีก่อน ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งอาณาจักรสุโขทัย พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้มีการแขวนกระดิ่งหน้าประตูพระราชวังเพื่อให้ราษฎรที่มีปัญหาหรือความเดือดร้อนมาลั่นกระดิ่งร้องทุกข์โดยตรงต่อพระองค์ จวบจนปัจจุบันที่เราต่างรับรู้กันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร คุณธรรมของผู้ปกครองซึ่งอยู่ในฐานะที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนโดยทั่วไป คือหลักการพื้นฐานของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) นั่นเอง

แนวคิดเรื่องการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility - CSR) นั้น เกิดขึ้นมานานกว่า 200 ปีแล้ว เพียงแต่ยังไม่มี การบัญญัติศัพท์ใช้เรียกอย่างเป็นทางการ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในสมัยนั้นมักเกิดจากการที่องค์กรได้ก่อปัญหาจนถูกประชาชนทั่วไปต่อต้านหรือเรียกร้องให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น กรณีบริษัท อีสต์ อินเดีย ในประเทศอังกฤษ ถูกต่อต้านจากประชาชนใน พ.ศ. 2333 เนื่องจากบริษัทมีการกดขี่ใช้แรงงานทาส จึงทำให้บริษัทจำเป็นต้องหันมาใส่ใจกับสวัสดิการแรงงานและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น หรือกรณีกระแสเรียกร้องด้านสิ่งแวดล้อมใน พ.ศ. 2503 หลังจากมีการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการใช้ดีดีที ซึ่งบริษัทในสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตและส่งออก

จากสถานการณ์เหล่านี้ หลายบริษัทเริ่มตระหนักว่า การปล่อยให้เกิด ปัญหาแล้วจึงหันมาให้ความสนใจกับประเด็นปัญหาเหล่านี้ย่อมไม่เป็นผลดีต่อ ภาพลักษณ์ขององค์กร จึงกำหนดนโยบายเชิงรุกในการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการแสดงสถานะขององค์กรว่าไม่เพียงแต่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม แต่ยังมีเจตนารมณ์ที่ดีในการทำสิ่งดีๆ ตอบแทนสังคมด้วย

ในประเทศไทย แม้ว่าจะมีการนำแนวคิดเรื่อง CSR มาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจเป็นเวลาหลายปีแล้ว แต่ก็ยังนับว่าเป็นเรื่องใหม่พอสมควรสำหรับคนไทย ในบรรดาธุรกิจที่มีการดำเนินงานด้าน CSR มิใช่น้อยที่ยังไม่เข้าใจหลัก หรือแก่นแท้ของ CSR อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน ยังมีธุรกิจใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อัตราการแข่งขันทางธุรกิจก็นับวันจะสูงขึ้น หากองค์กรธุรกิจมีความเข้าใจ CSR อย่างถ่องแท้ ก็อาจนำมาใช้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความได้เปรียบให้กับองค์กร นอกเหนือจากเป็นการประชาสัมพันธ์องค์กร และสร้างภาพลักษณ์และตราสินค้า (Brand) ขององค์กร พนักงานเองก็จะเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับองค์กร ได้รับความสุขจากการปฏิบัติหน้าที่ นอกเหนือจากผลตอบแทนในรูปแบบตัวเงิน

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณ “กลุ่มบริษัททีม” ที่เล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรม CSR และดำริให้มีการนำบทความของผู้เขียน ที่เกี่ยวกับ CSR และจริยธรรมอันพึงมีพึงปลูกฝังให้เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไป จากคอลัมน์ “CEO Talk” และ “CSR Talk” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ และคอลัมน์ “สะพานความคิด” นิตยสารดอกเบี้ยธุรกิจ มารวบรวมไว้ในหนังสือ **“เข้าใจ CSR สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม”** เล่มนี้ โดยได้มีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้กระชับและเหมาะสมกับการรวมเล่ม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม CSR และจุดประกายความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์กิจกรรม CSR ในองค์กรของผู้อ่าน เพื่อประโยชน์แก่สังคมและองค์กรเอง รวมทั้งช่วยให้ผู้อ่านได้ย่นคิดทบทวนและตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะส่วนหนึ่งของสังคมและประเทศ นำไปสู่การร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้สังคมของเราเป็นสังคมที่น่าอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี
ดร. อัครวิณ จินตกานนท์

สารบัญ

• จุดประกาย CSR	
โครงการ TBIRD ต้นกำเนิด CSR แบบมีส่วนร่วมในประเทศไทย	10
ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม CSR	18
ทำไมธุรกิจจึงควรมี CSR	24
เริ่มกิจกรรม CSR ในองค์กรของท่าน	30
CSR กับการลดคนงานเพื่อความอยู่รอดขององค์กร	34
• จรรโลงคุณค่า	
CSR กับคนพิการ	40
ความรับผิดชอบต่อสังคมของคนไทย	44
การอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติ ความรับผิดชอบต่อสังคมของคนไทย	48
• ร่วมพัฒนาสังคม	
ประเทศในสมาคมอาเซียนกับ CSR	56
บทบาทภาครัฐกับงาน CSR เพื่อลดภาวะโลกร้อน	64
พลังงานเพื่อผู้มีรายได้น้อย	68
• คำนิยมอันพึงมี	
วันสันติภาพไทย: ทำไมประเทศไทยจึงไม่แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2	76
กฎหมาย กฎหมาย และประชาธิปไตย ทำอย่างไรสังคมไทยจึงจะสงบ	86
• ประวัติผู้เขียน	94

C

Corporate

จุดประกาย CSR

CSR เป็นกิจกรรมที่น้อมนำให้องค์กรและสมาชิกขององค์กรเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน/สังคม เกิดความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน/สังคม นับเป็นการสร้างความสัมพันธ์บนพื้นฐานผลประโยชน์ร่วมกันในฐานะสมาชิกของชุมชน/สังคมเดียวกัน CSR ที่ถูกต้องไม่ควรเป็นคำสั่งจากผู้บริหารระดับสูง แต่ควรเป็นสิ่งที่พนักงานมีใจศรัทธาที่จะร่วมกันทำ

โครงการ TBIRD ต้นกำเนิด CSR แบบมีส่วนร่วมในประเทศไทย

ใน พ.ศ. 2532 คุณสุวิทย์ หวังหลี่ กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารนครธน ขณะนั้น ซึ่งถือเป็นองค์กรธุรกิจแรกๆ ที่ริเริ่มดำเนิน กิจกรรม CSR ต้องการให้ธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของชุมชนในสังคม จึงได้เชิญคุณมีชัย วีระไวทยะ มาให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างอาชีพที่ยั่งยืนให้แก่ผู้มี รายได้น้อย เนื่องจากเห็นว่าคุณมีชัยได้ริเริ่มโครงการ TBIRD (Thailand Business Initiative in Rural Development) ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2531

โครงการ TBIRD เป็นโครงการที่ชักชวนบริษัทหรือธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมาร่วมถ่ายทอดความรู้ด้านธุรกิจให้แก่ชุมชนที่มีรายได้น้อย โดยคาดหวังว่า จะทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปสินค้า ผลผลิตการเกษตร และ การทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน

คุณมีชัยเล่าให้คุณสุวิทย์ฟังว่า ก่อน พ.ศ. 2517 ประเทศไทยมีเด็กเกิดขึ้น มากมาย ขณะนั้นมองเห็นเลยว่าการศึกษาดูแลพวกเขาเหล่านั้นให้มีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีการศึกษา อยู่ในสังคมที่มีจริยธรรม คงไปไม่รอดแน่ถ้าไม่มีการลดจำนวน ประชากรโดยลดอัตราการขยายตัวของพลเมือง และปล่อยให้ภาครัฐดำเนินการ แก้ไขปัญหาความยากจนแต่เพียงฝ่ายเดียว

ตารางที่ 1 จำนวนบุตรต่อครอบครัว และอัตราการขยายตัวของ ประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2517 และ พ.ศ. 2548

ข้อมูล	พ.ศ. 2517	พ.ศ. 2548
จำนวนบุตรต่อครอบครัว (คน)	7	1.2
อัตราการขยายตัวของประชากร (ร้อยละ)	3.30	0.60

ช่วงแรกใน พ.ศ. 2517 คุณมีชัยเน้นการวางแผนครอบครัวเพื่อลด ค่าใช้จ่ายของครอบครัว แม้ว่าครอบครัวใหม่จะมีบุตรน้อยลง คุณภาพชีวิตของเด็ก ดีขึ้นเพราะพ่อแม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลมากขึ้น แต่รายได้ของครอบครัวก็ไม่ได้สูงขึ้น อีกทั้งครอบครัวที่มีลูกมากก็ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ คุณมีชัยจึงเริ่มหันมาหาวิธี เพิ่มรายได้ให้กับผู้มีรายได้น้อย ด้วยการขอความร่วมมือสนับสนุนจากภาคธุรกิจ เอกชนใน พ.ศ. 2531

ธนาคารธนกับหมู่บ้านหัวโกรก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

คุณสุวิทย์พึงพอใจกับวิธีการและประโยชน์ที่ทุกฝ่ายจะได้รับ ผู้มีรายได้น้อย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เด็กในชุมชนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) มีโอกาสทำประโยชน์ให้สังคม มีประสบการณ์ที่จะนำไปช่วยสังคมอื่นที่ยังต้องการความช่วยเหลือ ส่วนธนาคารก็ได้บุญ พนักงานธนาคารมีความภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงตัดสินใจตั้งหน่วยงานพัฒนาชนบทขึ้นภายในธนาคาร (เป็นกิจกรรมพิเศษ ไม่ได้เป็นธุรกิจธนาคาร) เปิดรับอาสาสมัครพนักงานที่เต็มใจไปช่วยพัฒนาชนบท โดยมอบหมายให้ผู้จัดการสาขาอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้อาสาสมัครจากกรุงเทพฯ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ธนาคารในกรุงเทพฯ และชุมชนหัวโกรก อ.ปากช่อง

กิจกรรมแรกที่ทำ คือ การสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจแก่ชาวบ้าน เพื่อให้เชื่อใจว่าธนาคารมีความตั้งใจจริงที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาและเด็กในชุมชน ไม่คิดเอาเปรียบทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เรื่องนี้ธนาคารนำประสบการณ์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (Population and Community Development Association — PDA) มาใช้ โดยให้อาสาสมัครของธนาคารทำความเข้าใจกับชุมชน มอบอุปกรณ์เพื่อเก็บน้ำในการบริโภค มอบปูนซีเมนต์และเครื่องมือก่อสร้างให้แก่วบ้านเพื่อสร้างถังเก็บน้ำเพิ่มเติม ช่วยสร้างส่วนที่มีมาตรฐานถูกสุขลักษณะ ก่อตั้ง “ศูนย์เลี้ยงเด็ก” เพื่อให้เด็กได้รับการ

เลี้ยงดูที่ดี รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ เช่น การอบรมด้านการตลาดและการให้บริการ การรักษาคุณภาพของสินค้าและบริการ การจัดส่งสินค้าให้ตรงเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมให้ชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป และเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมอาสาสมัครจะถอนตัวออกมา โดยแต่งตั้งผู้ประสานงานกับชุมชนซึ่งเป็นชาวบ้านให้มาเป็นพนักงานของธนาคารเพื่อทำงานร่วมกับชาวบ้านเต็มเวลาตลอดโครงการ

เนื่องจากการเลี้ยงโคนมต้องใช้เงินจำนวนมากในการซื้อพ่อแม่พันธุ์ ตลอดจนเครื่องรีดนมวัว อุปกรณ์เก็บรักษานมไม่ให้บูด ตู้ทำความเย็น ฯลฯ ธนาคารจึงได้จัดสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่วบ้าน รวมทั้งติดต่อขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญทางการเกษตรและโคนม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาแนะนำให้มีความรู้ด้านการผสมพันธุ์ การรีดนม การอนุบาลลูกโคนม เป็นต้น เพื่อเตรียมชาวบ้านให้มีความสามารถในการเลี้ยงโคนม ตลอดจนเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับองค์กรส่งเสริมการเลี้ยงโคนมให้ชาวบ้านได้เป็นสมาชิกขององค์กรฯ นอกจากนี้ยังจัดพาชาวบ้านไปเยี่ยมชมโครงการที่สร้างรายได้อื่นๆ ในหมู่บ้านใกล้เคียง และจัดอบรมการเย็บเสื้อผ้าโดยใช้เครื่องจักรให้แก่วสตรีในชุมชน

ผลจากความเสียสละและอดทนของหน่วยอาสาสมัคร ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 10,000 บาทต่อปีต่อคน เป็น 24,000 บาทต่อปีต่อคน สุขอนามัยของเด็กและชาวบ้านหัวโกรกดีขึ้น มีศูนย์เลี้ยงเด็กที่รับเด็กก่อนวัยเรียนได้ 55 คน มีห้องสมุดเล็กๆ ที่ชุมชนสามารถใช้ได้ มีหนังสือและบทความเกี่ยวกับการเกษตรและเทคนิคการเลี้ยงโคนม นอกจากนี้ ธนาคารยังได้บริจาคถังเก็บน้ำ 33 ถัง บริจาคเงิน 100,000 บาท เพื่อบูรณะวัดในหมู่บ้าน และอีก 100,000 บาท เพื่อสร้างเมรุเผาศพ โครงการนี้แม้ว่าจะเริ่มจากโครงการเล็กๆ ที่ตั้งใจว่าจะเป็นโครงการระยะสั้น แต่ก็ได้ทำอย่างต่อเนื่องกลายเป็นโครงการ 8 ปี และต้องยุติลง ใน พ.ศ. 2541 เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยมีคำสั่งปิดธนาคารนครธน

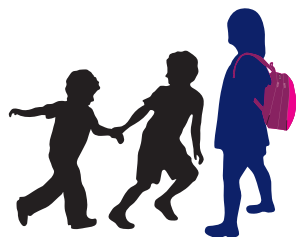
ผลที่ได้จากโครงการ TBIRD ที่หมู่บ้านหัวโกรกนั้นเกินความคาดหมาย พนักงานอาสาสมัครธนาคารที่ร่วมในโครงการมีความรักสนิทสนมกลมเกลียวกัน มากกว่าเมื่อเริ่มโครงการ มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์กรที่มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมากขึ้น ได้รับชื่อเสียงและความเลื่อมใสจากคนในอำเภopakช่อง ทำให้ธุรกิจของธนาคารดีขึ้น

ชุมชนหัวโกรกได้รับโอกาสและความช่วยเหลือทำให้เป็นชุมชนที่มีอาชีพถาวรและสม่ำเสมอ มีรายได้ดีขึ้น กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง ครอบครัวชุมชนหัวโกรกมีความสุขที่ได้อยู่ด้วยกัน ลูกสาวไม่ต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เสียของการติดเชื้อที่สังคมรังเกียจ เด็กเล็กในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความอบอุ่นเพราะได้อยู่ใกล้แม่ (ศูนย์เลี้ยงเด็กของโครงการ) และมีพี่เลี้ยงที่ดีที่ได้รับการอบรมอย่างถูกต้อง นับว่าเป็นการให้และได้ของทุกๆ ฝ่าย

ท่านคงจะสงสัยและมีคำถามว่าโครงการ TBIRD ของธนาคารมีสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) สูงหรือไม่ พนักงานอาสาสมัครในโครงการทุกคนตอบได้ว่าไม่มีบัญชีใดของชาวบ้านหัวโกรกที่เป็น NPL เลย

ต่อมา เพื่อให้สอดคล้องกับสมัชชาฯ โครงการ TBIRD ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน จึงเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการ Corporate Social Responsibility (CSR) ใน พ.ศ. 2546 และกิจกรรม CSR ที่ได้รับความสนใจจากธุรกิจส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร เช่น การแจกของให้แก่ผู้ประสบภัย การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส จัดระดมทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้เด็กในชนบท เป็นต้น

2. เพื่อพัฒนาชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ (Brand) ขององค์กร

3. เพื่อลดความเสี่ยงในการทำธุรกิจสำหรับองค์กรธุรกิจที่มีการดำเนินการอันอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม (เช่น โรงไฟฟ้า โรงถลุงเหล็ก) และถูกต่อต้านจากชุมชน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก บริษัทจึงมีความพยายามที่จะให้สังคมยอมรับด้วยการทำ CSR

การอบรมด้านการบริหารการเงินในครัวเรือน

ใน พ.ศ. 2550 ผมมีโอกาสได้พบกับ Mr. Publio Teurbe-Tolon ซึ่งเป็น Senior Vice President ของธนาคาร Amalgamated Bank แห่งนครนิวยอร์ก ธนาคารนี้เป็นธนาคารแรงงานที่เก่าแก่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา เน้นให้บริการแก่ผู้ใช้แรงงานและชาวต่างชาติที่อพยพมาอยู่ในอเมริกา ท่านอธิบายให้ฟังว่า ลูกค้าของธนาคารส่วนใหญ่บริหารเงินไม่เป็นและต้องกู้เงินใช้อยู่เสมอ บางครั้งกู้ไปเพื่อใช้หนี้เดิม เป็นวงจรที่ไม่อาจหลุดพ้น

ท่านแนะนำว่า ถ้าเราต้องการช่วยคนเหล่านี้ด้วยใจจริงแล้ว เราควรจัดอบรมด้านการบริหารการเงินในครัวเรือน เพื่อช่วยให้เขาออกจากวังวนของการกู้เงินและทำให้เขามีความสุข

วันนี้ท่านทำดีต่อพนักงานหรือคนงานของท่านแล้วหรือยัง

จากบทความ The Best CSR Programmes Start with Taking Care of Staff ในหนังสือพิมพ์บางกอก โพสต์ ฉบับวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นบทสัมภาษณ์ Mr. Alex Mavro นักธุรกิจอเมริกันที่ทำงานในประเทศไทย

Mr. Mavro กล่าวว่า การทำ CSR ไม่จำเป็นต้องไปทำในสถานที่ไกลออกไปจากตัวบริษัท ไม่จำเป็นต้องไปในที่ทุรกันดารเสมอไป และไม่ต้องเป็นการปลูกต้นไม้หรือให้เป็นเงินการกุศลเท่านั้น เนื่องจากภายในองค์กร พนักงานเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและหลายคนมีปัญหาและความลำบากเหมือนคนอื่นๆ ภายนอกองค์กร การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมควรเริ่มต้นที่บริษัทของท่านด้วยการดูแลและให้ความยุติธรรมแก่คนในองค์กรก่อน

ยกตัวอย่างเช่น การช่วยเหลือพนักงานชั้นผู้น้อยในองค์กร เป็นที่ทราบกันดีว่า ในช่วงเปิดภาคการศึกษาในเดือนพฤษภาคม พวกเขาจะมีความเดือดร้อนจากการหาเงินมาใช้จ่ายค่าเทอม ค่าหนังสือเรียน และค่าชุดนักเรียนของลูกหลาน ยิ่งมีลูกหลายคนก็ต้องมีหนี้สินกับนายทุนนอกระบบมากขึ้น นายทุนหน้าเลือดคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ทำให้ผู้กู้ตกอยู่ในภาวะที่จะต้องมีหนี้สินเพิ่มขึ้นโดยไม่รู้ว่าจะหมดภาระเมื่อใด

ปัจจุบันรัฐบาลพยายามแก้ไขสถานการณ์ โดยกำหนดนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการรับไปดำเนินการอย่างมีคุณภาพ เพื่อขยายโอกาสแก่เด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส และให้ผู้เรียนทั่วประเทศได้รับการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม (การดำเนินงาน นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ) ทั้งนี้ รายการที่รัฐจัดให้ฟรี ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

แม้กระนั้น ความช่วยเหลือของรัฐบาลก็ยังไม่พอ หากองค์กรหรือบริษัทสามารถให้เงินกู้ระยะสั้นในอัตราดอกเบี้ยที่ถูกกว่าท้องตลาด ก็จะช่วยพนักงานได้ไม่น้อย และยังสามารถช่วยสังคมด้วยการขจัดนายทุนนอกระบบให้สูญพันธุ์ไป

กลุ่มคนงานที่ถูกกลืน

ในปัจจุบัน มีความนิยมในการจ้างบริษัทภายนอกมาให้บริการด้านแม่บ้านและการรักษาความปลอดภัย กลุ่มแรงงานเหล่านี้ทำประโยชน์ให้พนักงานและองค์กรอย่างมาก แต่เขาไม่ใช่ลูกจ้างโดยตรงของบริษัทจึงไม่ได้รับสวัสดิการ และก็ังไม่ได้รับอะไรจากบริษัทของเขาเช่นกัน (เพราะมักจะเป็นบริษัทเล็กๆ)

ในวันปีใหม่และวันสงกรานต์ พนักงานของเรามีงานฉลองอย่างสนุกสนาน ได้รับรางวัลและของขวัญมากมาย จนเดือดร้อนต้องไปหารถแท็กซี่ขนของกลับบ้าน แต่แม่บ้านและพนักงานรักษาความปลอดภัยอาจไม่ได้รับอะไรเลย ท่านลืมนะหรือเปล่า คนเหล่านี้ก็มีครอบครัว มีลูกเล็กๆ เหมือนกัน หากมีน้ำใจต่อเขาสักนิด เขาอาจเต็มใจที่จะทำงานให้ท่านอย่างเต็มที่ เช่น ช่วยยกของหนักๆ หรือเงินรถที่จอดขวางทางอยู่ (ซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของเขาเลย) เป็นต้น

บ้านที่มีความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ

หลายองค์กรในประเทศไทยตั้งกองทุนขึ้นมาให้พนักงานกู้เงินเพื่อที่อยู่อาศัย หรือองค์กรสามารถร่วมกับสถาบันการเงินแห่งใดแห่งหนึ่งจัดเงินกู้เพื่อการเคหะให้แก่พนักงานในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาด พนักงานที่หวังจะมีบ้านของตนเองสามารถที่จะซื้อบ้านด้วยความช่วยเหลือนี้ เขาจะยินดีและจะมีความจงรักภักดีต่อองค์กรอย่างไม่เคยมีมาก่อน การลาออกของพนักงานดีๆ (ที่ท่านต้องการ) จะลดลงอย่างเห็นได้ชัด ค่าใช้จ่ายด้านการจ้างพนักงานจะลดลงอย่างรวดเร็วเพราะไม่ต้องจ้างแล้วจ้างอีก ไม่ต้องจัดอบรมพนักงานใหม่บ่อยจนเกินไป และท่านยังสามารถเก็บคนดีๆ ไว้ได้ ไม่อยากให้ท่านลืมนะคนที่ใกล้ตัวคนในองค์กรอาจมีความต้องการทั้งด้านทรัพยากร การสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ และกำลังใจที่ดีอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกิจกรรม CSR

ปัญหาสำคัญที่รุมเร้าโลกทุกวันนี้มีอยู่สามเรื่องใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ ปัญหาความยากจน ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ และปัญหาเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก นอกจากปัญหาก็กล่าวมาแล้ว ประเทศไทยยังมีอีกสองปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ ความแตกแยกของสังคม และปัญหาจริยธรรมและการคอร์รัปชัน ซึ่งคนไทยทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบ จะคอยบิดว่าเป็นหน้าที่ของคนอื่นนั้นไม่ได้แล้ว

ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่หรือของรัฐบาลเท่านั้น องค์กรเอกชน ประชาชนทุกคน และที่สำคัญที่สุดคือ สื่อมวลชนซึ่งต้องให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน ล้วนมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสิ้น ในสังคมที่มีความสับสนมากขึ้นทุกวันนี้ เรายังต้องมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตน และทำในสิ่งที่ตนควรจะทำเพื่อให้สังคมดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม CSR

CSR หรือ Corporate Social Responsibility เป็นความมุ่งมั่นขององค์กรธุรกิจที่จะดำเนินกิจการอย่างมีจริยธรรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. **CSR “ในบ้าน”** คือความรับผิดชอบต่อภายในองค์กร เป็นการดำเนินการอย่างจริงจังไม่ไขว่แสร้งเพื่อสร้างภาพระยะสั้น เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์ รับผิดชอบและดูแลความปลอดภัย รวมทั้งความก้าวหน้าของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีจริยธรรมต่อพนักงาน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม
2. **CSR “รอบรั้วขององค์กร”** เป็นความรับผิดชอบต่อที่มีต่อบริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งขององค์กรหรือโรงงาน เช่น การช่วยเหลือชุมชนรอบโรงงานหรือใกล้องค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. **CSR “นอกรั้ว”** คือความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไกลออกไป เป็นการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องอยู่ใกล้องค์กรหรือโรงงาน เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิทางภาคใต้ของไทย ผู้ประสบพิบัติภัยจากพายุหมุนนาร์กิสในประเทศพม่า

การดำเนินงาน CSR ที่นิยมทำกัน ได้แก่ กิจกรรมบรรเทาหรือลดปัญหาความยากจน กิจกรรมรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม กิจกรรมด้านสวัสดิภาพแรงงาน กิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน กิจกรรมมาตรฐานการดำเนินธุรกิจที่ดีตามกฎหมายของตลาดหลักทรัพย์ฯ สำหรับบริษัทจดทะเบียน กิจกรรมสุขอนามัยในชุมชน กิจกรรมการบรรเทาสาธารณภัย กิจกรรมการศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ กิจกรรมการพัฒนาองค์กร และกิจกรรมการให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยเพื่อความสงบของบ้านเมือง (CSR — กระแสนวัตกรรมของธุรกิจในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดย ศิริชัย สาครรัตนกุล)

การดำเนินกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินโครงการ CSR ที่ดี ผู้ดำเนินโครงการควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ วางแผน รวมทั้งคัดเลือกโครงการ หลายโครงการที่จบลงด้วยความล้มเหลวเป็นเพราะ “ผู้ให้” หรือ “ผู้อยากจะให้” ไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้รับ ถือเป็นกิจกรรมที่ไม่มีความยั่งยืน การรับฟังความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่าง “ผู้ให้” กับ “ผู้รับ” และ “ผู้ร่วมดำเนินการ” เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organization — NGO) ทำให้การดำเนินงาน CSR เกิดผลลัพธ์ที่ดีและยั่งยืน

การรับฟังความคิดเห็นในการดำเนินงานกิจกรรม CSR มีอยู่ 4 ระดับ คือ

1. การให้ข้อมูล โดยผู้ให้ชี้แจงวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับอธิบายถึงความต้องการและความพร้อมที่จะรับความช่วยเหลือ
2. การปรึกษาหารือ (Consultation) เป็นวิธีดำเนินการที่ดีและเป็นที่ยอมรับ ในขั้นตอนนี้ต้องระมัดระวังไม่ให้ผู้รับรู้สึกว่าเป็น “การให้ทาน” โดยทั่วไป NGO จะมีบทบาทในการเข้ามาประสานงานให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันอย่างดี
3. การตัดสินใจร่วมกัน (Collaborative Decision Making) เป็นการทำให้ผู้รับมีความรู้สึกว่ามีส่วนในผลสำเร็จและได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย
4. การให้อำนาจต่อผู้รับความช่วยเหลือ (Empowerment) เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะ “ผู้รับ” รู้สึกได้รับเกียรติและยินดีเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของโครงการ

บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)

องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ NGO เปรียบเสมือน “พ่อสื่อ” หรือ “แม่สื่อ” ในการให้คำปรึกษาหารือระหว่างองค์กรธุรกิจกับชุมชน เนื่องจากมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถพิเศษ และภูมิปัญญาของชุมชนนั้นๆ

องค์กรธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ มีความรู้ด้านธุรกิจ เช่น การตลาด การผลิต การควบคุมคุณภาพ การบริหารการเงิน และโลจิสติกส์ สามารถนำความรู้ที่มีมาช่วยพัฒนาเพื่อบรรเทาปัญหาความยากจนในชุมชนได้ด้วยการให้คำแนะนำ ด้านธุรกิจ หรือการสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน

ตัวอย่างที่เห็นทั่วไป คือ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งช่วยให้ชุมชนสามารถเอาชนะความยากจน ด้วยภูมิปัญญาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ OTOPT แต่หลายชุมชนต้องล้มเหลวเนื่องจากความเร่งรีบของรัฐบาลที่จะทำให้โครงการ OTOPT บังเกิดผล ทำให้หลายชุมชนไม่สามารถเตรียมความพร้อมได้

ในการสัมมนาโครงการ CSR ที่จัดโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank — ADB) ผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจาก NGO และภาคธุรกิจ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ CSR ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. การเลือกพันธมิตรที่ถูกต้อง ระหว่างธุรกิจ NGO และชุมชน โดย NGO ต้องแนะนำโครงการที่เหมาะสมให้แก่ธุรกิจที่จะดำเนินการร่วมกับชุมชน
2. ความไว้วางใจทั้งสองฝ่าย ธุรกิจ และชุมชนต้องเข้าใจความรู้สึก ค่านิยม ทศนคติ และความต้องการของแต่ละฝ่าย

3. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน NGO ต้องเข้าใจว่าธุรกิจจำนวนมากทำ CSR เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ ขณะเดียวกันก็ต้องทำอะไรให้แก่ผู้ถือหุ้นด้วย ส่วนธุรกิจก็ต้องเข้าใจว่า NGO ต้องการสร้างผลงาน เพราะความสำเร็จของโครงการจะส่งผลให้ได้รับการบริจาคเพื่อช่วยเหลือชุมชนมากขึ้น และชุมชนต้องการความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็ง คนในชุมชนมีการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดี

การเข้าใจกันทำให้ทุกฝ่ายไม่ตั้งความหวังที่เกินจริงจนอาจเกิดความผิดหวังได้ในอนาคต ความจริงใจต่อกัน ความคาดหวังที่เหมาะสม ตลอดจนความพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะนำไปสู่ CSR ที่ประสบความสำเร็จ

ทำไมธุรกิจจึงควรมี CSR

ทุกวันนี้ ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมีขนาดใหญ่และมีอิทธิพลเหนือชีวิตคนทั่วไป เมื่อนำรายได้จากการขายมารวมกัน จะเท่ากับร้อยละ 25 ของรายได้ประชาชาติของทุกประเทศรวมกัน (TOP 200: The Rise of Corporate Global Power. Institute for Policy Studies, 2001) ดังนั้น การตัดสินใจของธุรกิจแต่ละครั้งย่อมมีผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก ถ้าธุรกิจไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็สามารถสร้างความเสียหายให้กับสังคมได้

การดำเนินธุรกิจโดยขาดความรับผิดชอบต่อและจริยธรรมของผู้บริหารระดับสูงของธุรกิจเกิดขึ้นในทุกประเทศ ผมจะขอยกตัวอย่างมากมายกันสัก 3-4 กรณีตัวอย่าง

ใน พ.ศ. 2527 ที่เมืองโบบาล รัฐมัธยประเทศ ประเทศอินเดีย ซึ่งมีประชากรราว 900,000 คน โรงงานผลิตยาฆ่าแมลงของบริษัท ยูเนียน คาร์ไบด์ (Union Carbide) ซึ่งเป็นบริษัทลูกของดาวเคมีคอล ทำก๊าซเมทิลไอโซไซยาเนต (Methyl Isocyanate) รั่วออกมา ทำให้ประชาชนมากกว่า 8,000 คน เสียชีวิตภายใน 72 ชั่วโมง (<http://www.bhopal.org/sambhavnaclinic.html>) มีผู้ล้มป่วยด้วยอาการไตวายและตับล้มเหลวกว่า 50,000 คน และมีคนตาบอดจากก๊าซพิษเป็นจำนวนมาก อีก 20,000 คนเสียชีวิตในปีต่อๆ มา จนถึงปัจจุบันยังคงมีสารเคมีที่อันตรายตกค้างอยู่ในดินและแหล่งน้ำในเมืองโบบาล ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในเมือง ในตอนแรกบริษัทยูเนียน คาร์ไบด์ต้องการที่จะปิดข่าว แต่ชาวอเมริกันคนหนึ่งได้ฟ้องร้องแทนชาวเมือง บริษัทจึงถูกบังคับให้จ่ายเงินชดเชย จากตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าธุรกิจในประเทศที่เจริญทางเศรษฐกิจก็ไม่ได้มีจริยธรรมสูงกว่าธุรกิจในประเทศด้อยพัฒนา ขณะที่คนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงคนเดียวสามารถทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมได้ หากมีน้ำใจและความกล้าหาญเพียงพอ

ในประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 โรงงานผลิตตุ๊กตาเคเดอร์ ซึ่งผลิตตุ๊กตาและตุ๊กตาพลาสติกส่งไปขายในสหรัฐอเมริกาและยุโรป เกิดไฟไหม้ ทำให้พนักงานเสียชีวิต 188 คน ได้รับบาดเจ็บ 469 คน ผลการสอบสวนปรากฏว่าทางหนีไฟของโรงงานถูกปิดกั้นด้วยถังน้ำมันซึ่งเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ทำให้คนงานหนีออกจากโรงงานไม่ได้ โรงงานไม่มีอุปกรณ์ดับเพลิงเพียงพอ สัญญาณเตือนภัยไม่ทำงาน และไม่มีสปริงเกอร์ฉีดน้ำ แม้ว่าโรงงานดังกล่าวถูกปิดและเลิกกิจการไปแล้ว แต่พนักงานและครอบครัวยังไม่ลืมความเจ็บปวดที่ได้รับ

ในสหรัฐอเมริกา บริษัทที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งได้ประกาศเรียกคืนยาที่อยู่ในตลาดและเลิกผลิตยา VIOXX ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2547 เพราะถูกองค์การเภสัชกรรมของสหรัฐอเมริกาห้ามขาย เนื่องจากยานี้ทำให้ผู้รับประทานประสบภาวะหัวใจล้มเหลวหรือเส้นเลือดในสมองแตกทำให้เป็นอัมพาตได้ ต่อมาหลักฐานที่แสดงว่า บริษัทนี้ทราบผลข้างเคียงนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 แต่ยังส่งยาออกวางจำหน่ายในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย สร้างกำไรจากการขายยามาได้ถึง 4 ปี

ล่าสุด เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ที่ท่าเรือแหลมฉบัง เกิดการรั่วไหลของก๊าซโซเดียมเปอร์ซัลเฟต (Sodium Persulfate) จากคอนเทนเนอร์ และกระจายไปในบริเวณใกล้เคียงในรัศมี 3 กิโลเมตร ส่งผลให้สตรีวัย 65 ปี เสียชีวิตในวันนั้น และผู้คนในชุมชนใกล้เคียงนับร้อย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ท่าเรือเกิดอาการแน่นหน้าอก แสบตา แสบคอ จนถึงอาเจียน องค์กรกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ออกแถลงการณ์ “หายหน้าจากอุบัติเหตุด้านสารพิษที่เราสามารถป้องกันมิให้เกิดขึ้นได้” ในวันต่อมา นับเป็นเรื่องน่าเสียใจที่เกิดอุบัติเหตุเช่นนี้ขึ้น แต่ก็โชคดีที่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ทัน มีคำถามต่อมาว่า ท่าเรือแหลมฉบังมีมาตรการที่ดีเพื่อป้องกันอุบัติเหตุเช่นนี้หรือไม่ อย่างไร ชุมชนใกล้เคียงได้รับทราบข้อมูลข่าวสารว่ามีสารอันตรายอยู่ใกล้เขาหรือไม่ ต่อไปจะแก้ไขปัญหาอย่างไร และท้ายที่สุดใครต้องรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ทั้งหมดนี้

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความไม่โปร่งใสของธุรกิจ ซึ่งก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา เช่น วิกฤตเศรษฐกิจในเอเชียใน พ.ศ. 2540 ทุกประเทศได้เรียกร้องผ่านองค์กรใหญ่ๆ เช่น ธนาคารโลก องค์การสหประชาชาติ สมาคมธุรกิจ ตลาดหลักทรัพย์ ให้ธุรกิจมีการดำเนินการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งเรียกร้องให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และเลิกกระบวนการผลิตที่ทำลายสภาพภูมิอากาศ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

เสียงเรียกร้องจากทุกภาคส่วนทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยออกระเบียบและกฎเกณฑ์เรื่องบรรษัทภิบาลขึ้น กำหนดให้ธุรกิจมีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และ “**เป็นพลเมืองดีของสังคม**” องค์กรธุรกิจที่มี

บริษัทที่ด้อยกว่าได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไป ราคาหุ้นในตลาดฯ ดี และมั่นคงขึ้น มีคนสนใจลงทุนเพราะเชื่อใจผู้บริหารองค์กรนั้นๆ ในต่างประเทศ ได้มีการทำวิจัยเรื่องนี้ซึ่งชี้ให้เห็นว่า บริษัทเหล่านี้มีผลประโยชน์ที่ดีกว่าบริษัทที่ไม่มีบริษัท

บริษัทเล็กๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก็ได้ประโยชน์จากการเป็น “พลเมืองที่ดีของสังคม” เห็นได้จากการที่พนักงานมีความภาคภูมิใจในองค์กร มีขวัญและกำลังใจ มีความจงรักภักดีต่อองค์กร นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ CSR ขององค์กรทำให้เกิดความใกล้ชิด สามัคคีมากขึ้น ทำให้การทำงานมีการประสานงานที่ดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งยังช่วยให้การสรรหา

และรับบุคลากรที่ดีเข้าทำงานง่ายขึ้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร เช่น ผู้ถือหุ้น จะให้การสนับสนุนมากขึ้นเนื่องจากพอใจในองค์กรที่ให้ความสำคัญต่อสังคม ไม่โกงสังคมและคู่ค้า (trade partners) และพร้อมร่วมมือทำงานเพื่อความมั่นคงของธุรกิจ

ผมได้มีโอกาสพูดคุยกับคนทำงานเพื่อสังคมเป็นจำนวนมากและได้พบกับ นายแพทย์เทพ หิมะทองคำ ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิดผมมาข้อหนึ่งว่า **“คนที่ทำงานและอุทิศตนให้กับสังคมจริงๆ นั้นได้รับความสุขจากการให้ เขาไม่ขออะไรมากกว่านั้น เราจึงเห็นว่าคนที่ทำงานเพื่อสังคมจริงๆ จึงไม่ต้องประชาสัมพันธ์ตนเองให้เป็นที่รู้จัก เพราะเขามีความสุขอยู่แล้ว”** และอีกท่านหนึ่ง นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ ประธานมูลนิธิริรักษ์ไทย ได้กล่าวไว้ว่า **“จงทำให้ผู้อื่นดีขึ้นเถอะ แล้วเราจะดีขึ้นเอง”**

เริ่มกิจกรรม CSR ในองค์กรของท่าน

“Charity begins at home” เป็นสุภาษิตที่สอนว่าทุกคนควรรับผิดชอบต่อครอบครัวและประเทศชาติของตนให้ดีกว่าก่อนที่จะไปทำกิจกรรมช่วยเหลือคนอื่น เป็นเรื่องน่าแปลกใจที่หลายคนเต็มใจและพร้อมให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้า หรือชาวต่างชาติที่มาถามทาง ขอข้อมูล หรือขอความช่วยเหลือบางอย่าง แต่กลับอดอดเมื่อเวลาคนในบ้านขอให้ช่วยขึ้นไปหยิบของข้างบนให้หน่อย

วัฒนธรรมและธรรมเนียมในบ้านในหลายประเทศ ฝ่ายหญิงมักจะต้องตื่นนอนแต่เช้า ทำอาหารเช้าให้ครอบครัว อาบน้ำแต่งตัวให้ลูกๆ แต่งหน้าแต่งตา เมื่อทุกคนพร้อมออกจากบ้าน แม่บ้านก็ต้องออกไปทำงานเช่นเดียวกัน ถ้าลูกๆ และพ่อบ้านให้ความเห็นใจและช่วยทำงานบ้านบ้าง พยายามรักษาความสะอาด ไม่ทำให้บ้านรก คงทำให้แม่บ้านดีใจ นั่นแหละ **Charity begins at home**

CSR ในรั้วองค์กรของท่าน

ปัจจุบันมีน้อยคนที่จะไม่รู้จัก CSR แต่ยังมีคนเข้าใจผิดๆ ว่าเป็นการช่วยเหลือชุมชนด้วยโอกาส เช่น การมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กยากจนในชนบท การสร้างระบบน้ำประปาให้แก่ชุมชนด้วยโอกาส หรือการช่วยเหลือหมู่บ้านที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยพิบัติต่างๆ กิจกรรม CSR ที่กล่าวมาล้วนมีประโยชน์ต่อสังคม และควรสนับสนุนให้เกิดขึ้นมากๆ เพราะคนที่ด้วยโอกาสในสังคมไทยยังมีอีกมาก

อย่างไรก็ตาม เราไม่ควรลืมว่าความรับผิดชอบต่อสังคมหรือ CSR นั้น รวมถึงการบริหารองค์กรด้วยความโปร่งใส การไม่เอาเปรียบลูกค้าหรือผู้ถือหุ้น การรายงานสถานการณ์ที่แท้จริงของธุรกิจให้แก่ผู้ถือหุ้นและเจ้าหน้าที่ ไม่ตกแต่งบัญชี ที่ทำให้นักลงทุนและเจ้าหน้าที่เข้าใจผิดในสถานะที่แท้จริงของบริษัท ผู้บริหารและกรรมการบริษัทไม่ใช่ข้อมูลภายในเพื่อการลงทุนในหุ้นหรือการขายหุ้นของบริษัท รวมถึงไม่เอาเปรียบสังคมโดยการโกงภาษี ไม่โกงสังคม ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก หรือความวุ่นวายในสังคม มีความรับผิดชอบต่อและพยายามรักษาสิ่งแวดล้อม

พนักงานในองค์กรให้ความร่วมมือในโครงการ CSR ขององค์กรหรือไม่

กิจกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ CSR มีมากมาย ซึ่งผมรวบรวมได้ 5 ประเภท คือ เรื่องธรรมาภิบาล การแก้ปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ช่วยลดสภาวะโลกร้อน การช่วยเหลือชุมชนหรือสังคมด้อยโอกาส และการช่วยเหลือด้านการศึกษา

กิจกรรม CSR จะมีความยั่งยืนและต่อเนื่องได้ พนักงานในองค์กรต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างจริงจังและด้วยใจรัก มีการส่งเสริมให้พนักงานเป็นผู้ริเริ่มเสนอโครงการและกิจกรรม โดยผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่างๆ และหากผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมที่พนักงานดำเนินการ จะยิ่งทำให้เกิดกำลังใจในการดำเนินการและรักษาโครงการไว้ ส่วนปัญหาที่มักประสบกันคือการไม่ได้รับความร่วมมือจากพนักงานในการเข้าร่วมโครงการเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น มีงานทำมากเกินไปไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ ติดธุระสำคัญปลีกตัวมาร่วมไม่ได้ ไม่เห็นด้วยกับโครงการที่องค์กรสนับสนุน ไม่รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมโดยเห็นว่าพนักงานที่ช่วยกันมากแล้ว หรือโครงการเป็นการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารที่สั่งมาให้ดำเนินการ เป็นต้น

การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ CSR

ในการเข้าร่วมกิจกรรม CSR ของพนักงาน ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการจูงใจด้วยการขอให้พนักงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม CSR ว่าควรดำเนินการในเรื่องใดบ้าง ทั้งนี้ อาจรวมกิจกรรมเพื่อครอบครัวของพนักงานในองค์กรด้วย จากข้อเสนอทั้งหมดบริษัทอาจเลือกกิจกรรมที่พนักงานเลือกผู้นำโครงการกันเองหรือกิจกรรมที่มีผู้นำที่พนักงานยอมรับ มีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับพนักงานที่สนใจ อนุญาตให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรม CSR ปีละ 1-2 วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา ผู้บริหารแสดงความสนใจและร่วมโครงการเมื่อได้รับเชิญที่สำคัญ กิจกรรม CSR เป็นการดำเนินการนอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามปกติ จึงไม่มีนาย ไม่มีลูกน้อง มีแต่เพื่อนร่วมกิจกรรมและผู้ประสานงานเท่านั้น

32 ◀ เข้าใจ CSR สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม

จากประสบการณ์ของผม เมื่อพนักงานรู้สึกว่าเขาเป็น “เจ้าของโครงการ” ก็จะรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อโครงการประสบความสำเร็จ และพยายามหาคนมาสนับสนุนโครงการเพิ่มเติม การร่วมกิจกรรมด้วยกัน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ทำให้พนักงานมีความสนิทกันมากขึ้น คนที่ไม่รู้จักกันกลายเป็นเพื่อนรักและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร

ประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับ

เป้าหมายขององค์กรในการดำเนินกิจกรรม CSR คือการทำประโยชน์ให้แก่สังคมที่ด้อยโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ถ้าทำได้เพียงแค่นี้ก็ประสบความสำเร็จแล้ว แต่ท้ายสุดองค์กรจะได้ประโยชน์หลายต่อ เช่น ได้ทำประโยชน์ต่อสังคม พนักงานภาคภูมิใจในองค์กรและรักองค์กรมากขึ้น มีการสนับสนุนจากชุมชน ภาพลักษณ์ขององค์กรในสังคมดีขึ้นและมีการเข้ามาขอรับบริการมากขึ้น และหลังจากความสำเร็จที่ได้รับ องค์กรอาจจะประชาสัมพันธ์กิจกรรม CSR ในบางโอกาสได้

ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจควรลองทำ CSR ดู ผมเชื่อว่าท่านจะได้รับความสุข CSR มีความจำเป็นเพราะในอนาคตอันใกล้ ผู้นำเข้าจากต่างประเทศอาจเลือกทำธุรกิจกับองค์กรที่มีโครงการ CSR เพื่อจะได้นำไปรายงานกับผู้ถือหุ้นของเขาว่าเขามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมผ่านการสนับสนุนโครงการ CSR

เข้าใจ CSR สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม ▶ 33

CSR กับการลดคนงาน เพื่อความอยู่รอดขององค์กร

“ทำไรลด ให้ปลดพนักงาน”

สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ รายงานข่าวเศรษฐกิจเกี่ยวกับการลดอัตราจ้างงานใน พ.ศ. 2552 และปัญหาการว่างงานของนักศึกษาที่จะจบการศึกษาในเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 และจากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 กรณีนักงานโรงงานถูกปลดออกจากงาน 70,000 คน และคาดว่าจะมีอีกจำนวนมาก คนงานว่างงานในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 เท่ากับ 450,000 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 520,000 คน ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 อันเป็นผลเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจโลก วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์

ประเทศไทยเคยผ่านสถานการณ์เช่นนี้มาเมื่อ พ.ศ. 2540 เมื่อเกิด “วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง” เริ่มจากสถาบันการเงินของไทย พนักงานธนาคาร และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ถูกลอยแพเป็นจำนวนมาก วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนั้นเกิดจากความโลภของผู้บริหารธุรกิจและสถาบันการเงิน รวมทั้งองค์กรของรัฐที่ดำเนินกิจการอย่างไม่โปร่งใส วางแผนและบริหารกิจการไม่ดี แต่ผู้ที่ได้รับผลกระทบคือพนักงานขององค์กรที่ต้องถูกลดเงินเดือน ถูกปลดออก เหตุผลที่ผู้มีอำนาจเหล่านั้นให้ในการปลดลดพนักงานก็คือ “เพื่อความอยู่รอดขององค์กร”

ในช่วงนั้นองค์กรจำนวนมากที่ไม่ได้ประสบปัญหาวิกฤตเลยเพราะเป็นองค์กรที่ไม่มีคู่แข่งและมีกำไร แต่ได้ใช้โอกาสนั้นปลดพนักงานเป็นจำนวนมาก “เพื่อความอยู่รอดขององค์กร” ทั้งๆ ที่ได้มีคนพยายามห้ามปรามไว้ โดยแนะนำว่าระยะวิกฤตขณะนั้นไม่ใช่เวลาที่เหมาะสมและจะเป็นการสร้างภาระให้สังคมมากขึ้น เพราะคนที่จะถูกปลดมักมีอายุ ย่อมหางานในระยะนั้นลำบากมาก อีกทั้งยังทำให้เขาได้รับความอับอายที่ถูกเลือกให้เป็นคนที่ถูกปลดออก ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาเขาเป็นคนที่มีความสามารถและเป็นผู้ที่ช่วยสร้างองค์กรนั้นให้เติบโตขึ้นมา

ผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมควรคิดถึงประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวมานี้ แต่น่าเสียดายว่าผู้บริหารไม่ได้เชื่อหรือเข้าใจว่า CSR คืออะไร ท่านอย่าเพิ่งเข้าใจผิดนะครับ ผมไม่ได้คัดค้านการปลดพนักงานออกในทุกๆ กรณี ในกรณีที่ไม่มีทางเลือกแล้ว หรืออาจมีความจำเป็นที่จะต้องทำจริงๆ ก็อาจทำได้ แต่ผู้บริหารควรหาทางออกอื่นก่อน เช่น ลดโบนัสพนักงาน ลดเงินเดือน หรือลดโบนัสผู้บริหารระดับสูง ลดสินค้าคงคลัง ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เป็นต้น ที่สำคัญผู้บริหารไม่ควรหลงอำนาจตัวเองจนเกินไปและมีความสุขกับการใช้อำนาจ

เพื่อนชาวสิงคโปร์ของผมคนหนึ่งชื่อ จิมมี เขาเป็นเศรษฐีและเป็นผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ เมื่อตอนที่ประสบผลทางเศรษฐกิจ เขากลุ่มใจหนักที่บริษัทของเขาขาดทุนมาก แต่เขาก็ให้นโยบายแก่ผู้บริหารของเขาไว้ชัดเจนและมี 2 ข้อที่เป็นนโยบายที่ต้องการเน้นในที่นี้ คือ

1. บริษัทจะไม่ยอมผัดผ่อนในการชำระหนี้และจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ธนาคาร เพราะเขาไม่ต้องการให้ชื่อเสียงบริษัทเขาเสีย
2. บริษัทจะทำทุกวิถีทางที่จะไม่ปลดพนักงาน เพราะพวกเขาได้ช่วยสร้างบริษัทมาเป็นบริษัทที่รู้จักกันทั่วสิงคโปร์

ผู้บริหารทำทุกอย่างตั้งแต่การตัดค่าใช้จ่าย งดการเดินทางระหว่างประเทศ ลดสินค้าคงคลัง ลดการลงทุน และขอให้พนักงานไม่ทำงานนอกเวลาโดยไม่จำเป็น ในที่สุดผู้บริหารทั้งหมดนัดประชุมกับจิมมี ซึ่งจิมมีคิดว่าหมดหนทางแล้ว คงต้องปิดบริษัทแน่ พนักงานทุกคนก็ตกใจจึงมารอกันอยู่ที่หน้าประตูห้องประชุม

ในที่ประชุม เพื่อนผมที่ชื่อ จอห์นนี่ (จิมมี จอห์นนี่ และผมเรียนปริญญาตรีด้วยกัน) เสนอว่าคณะกรรมการที่จิมมีตั้งขึ้นมามีความเห็นพ้องกันว่า วิธีเดียวที่บริษัทจะรอดโดยไม่ต้องปลดพนักงาน ก็คือการตัดเงินเดือนผู้บริหารอีกครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจากจิมมีได้รับเงินเดือนสูงที่สุด จิมมีจะต้องถูกตัดเงินเดือนมากที่สุด ถึงตอนนี้พนักงานที่รออยู่นอกห้องประชุมไม่ได้ยินเสียงใดในที่ประชุมนอกจากเสียงหัวเราะดังลั่นของจิมมี

จิมมีตกลงกับข้อเสนอของคณะกรรมการ เศรษฐกิจสิงคโปร์ดีขึ้นตามลำดับ จนบริษัทของจิมมีดีวันดีคืน และเขาสามารถนำพาบริษัทพ้นฝ่าอุปสรรคมาได้โดยไม่ได้ละเมิดกฎ 2 ข้อที่เขาตั้งไว้

นี่แหละครับคือ Corporate Social Responsibility ที่ผู้บริหารทุกคนควรจะมี

ปัญหาคว่างานจะแก้ได้ง่ายๆ นั้น

ไม่เป็นความจริง นายบารัก โอบามา อัดฉีดเงินหลายแสนล้านเหรียญสหรัฐเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งชาวอเมริกันเชื่อว่ากว่าเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาจะฟื้นปัญหานี้ได้ก็ต้องใช้เวลาอีกหลายปี นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พยายามอัดฉีดเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจไทยถึง 300,000 ล้านบาท ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาและจะแก้ปัญหาอย่างแน่นอน แต่ไม่ใช่ภายใน 2-3 เดือนอย่างที่หลายคนคาดหวัง การแก้ไขปัญหาจะต้องใช้เวลาเป็นปีเช่นเดียวกัน

Social

จรรโลงคุณค่า

CSR ต้องมาจากใจ การเข้าไปมีส่วนร่วม
ช่วยเหลือสังคมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น เป็นการแบ่งปัน
น้ำใจให้กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน พุทธอย
โอกาส เพื่อนร่วมงาน คนใกล้ชิด เจ้านาย
ลูกน้อง เมื่อเรามอบความเอาใจใส่และความ
หวังดีให้กับเขาเราก็จะได้รับกลับมาด้วย
ไม่ว่าจะเป็นรอยยิ้ม น้ำใจ ความร่วมมือ **ที่ก่อให้เกิด**
เกิดการประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

CSR กับคนพิการ

ใน พ.ศ. 2540 เรามีโอกาสได้พบกับนายกสมาคมคนพิการ ในขณะนั้น และเรียนถามท่านอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือน จิตใจว่า ภาษาไทยมีคำอะไรไพเราะๆ ที่เรียกคนพิการ เพื่อไม่ให้เขาเกิดความรู้สึกเสียใจหรือไม่ คำตอบคือ คนพิการในประเทศไทยยอมรับว่าเขา พิการและไม่รู้สึกมีปมด้อยแม้แต่น้อย แต่สิ่งที่เขาต้องการคือ ความเสมอภาค ความสามารถที่จะพึ่งตนเองในการดำรงชีวิต ด้วยการให้โอกาสคนพิการได้ทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของแรงงาน และมีส่วนในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสังคม ควรจะปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย เด็ก และคนพิการ

จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550 พบว่ามีคนพิการที่ขึ้นทะเบียนทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 721,490 คน เป็นชาย 422,929 คน และหญิง 298,561 คน ในจำนวนดังกล่าวมีผู้พิการทางกายมากที่สุดถึง 349,332 คน พิการด้านการได้ยิน 98,349 คน พิการทางสติปัญญา 91,992 คน พิการด้านการเห็น 75,562 คน และพิการซ้ำซ้อน 66,228 คน

ความหมายของคำว่าพิการ

1. Impairment คือ ความบกพร่องจากการสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย
2. Disability คือ ทุพพลภาพที่ไม่สามารถกระทำกิจกรรมในชีวิตปกติได้ มีสาเหตุจากสภาพความพิการ
3. Handicap คือ ความเสียเปรียบเนื่องจากทุพพลภาพ เช่น ไม่มีขา ทำให้เดินไม่ได้ หรือเดินขึ้นตึกที่มีบันไดสูงๆ ไม่ได้ เป็นต้น

ในต่างประเทศจะไม่ใช้คำว่า **crippled** (พิการ) แต่จะใช้คำว่า **handicapped person** และกำหนดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ เช่น อาคารต้องมีทางเข้าออกที่สะดวกสำหรับผู้พิการ การออกแบบรถประจำทางและรถไฟต้องคำนึงถึงความสะดวกในการโดยสารของผู้พิการ แม้แต่พนักงานบริการก็ได้รับการอบรมให้บริการผู้พิการเป็นอย่างดี

ความสามารถพิเศษของผู้พิการ แบ่งเป็น 6 ประเภท คือ การมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจและอารมณ์ สติปัญญาและการเรียนรู้ ผู้พิการด้านการเคลื่อนไหวอาจจะมีสติปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ บางคนมีสมองที่ไวมาก สามารถเรียนรู้และทำงานได้หลายประเภท ในปัจจุบันความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ โปรแกรม และการออกแบบเว็บไซต์เพื่อทำการตลาดผ่านอินเทอร์เน็ตมีสูง ขณะที่ผู้พิการที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ก็มีจำนวนไม่น้อย จึงควรเปิดโอกาสให้เขาเหล่านั้นได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองอย่างเต็มที่

องค์กรทางธุรกิจจะช่วยเหลือผู้พิการได้อย่างไร

ใน พ.ศ. 2540 ผมมีโอกาสได้พบคุณนิทัศน์ ชีระวิทย์ อธิบดีกรมแรงงาน และ ม.ล.บุญทริก สมิตี ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน ท่านทั้งสองแนะนำให้ผมสนับสนุนผู้พิการให้ได้รับการแนะแนวและการฝึกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบทห่างไกล โดยการสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้พิการพึ่งพาตนเองได้ องค์กรของผมจึงมอบทุนสนับสนุนโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับผู้พิการ หลักสูตร 2-3 เดือน เป็นหลักสูตรที่ต้องกินอยู่ประจำ เพื่อลดปัญหาการเดินทาง ในตอนนั้นมีผู้สมัครเข้ารับการอบรมทั้งหมด

18 ท่าน หลักสูตรนี้เน้นการเสริมทักษะและการทำคอมพิวเตอร์กราฟิกในธุรกิจ ผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถเขียนแบบและออกแบบสื่อโฆษณาสิ่งตีพิมพ์ ตลอดจนใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านกราฟิกที่สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ เมื่อจบหลักสูตรแล้ว ทั้ง 18 ท่านสามารถหางานทำในองค์กรเอกชนได้ทั้งหมด นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่มีส่วนช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ดีขึ้น ให้พวกเขามีงานทำ มีเงินเดือน และได้รับความเสมอภาคในสังคม

ท่านพร้อมหรือยัง

หากองค์กรของท่านสามารถสนับสนุนผู้พิการสัก 5 หรือ 10 คน ให้เข้าอบรมหลักสูตรการเป็นพนักงานรับโทรศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ หรือเข้าอบรมการเขียนโปรแกรมสร้างเว็บไซต์เพื่อการตลาด ท่านจะสามารถช่วยให้ผู้พิการมีฐานะดีขึ้น ไม่เป็นคนยากจนไร้ประโยชน์อีกต่อไป หรืออาจช่วยเหลือได้ง่ายๆ โดยให้พนักงานอ่านหนังสือลงเทปหรือซีดี เพื่อเปิดให้คนตาบอดได้ฟังและรับทราบความเคลื่อนไหวในโลกปัจจุบัน จะเป็นการช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาอีกทางหนึ่ง เพียงเท่านี้ก็สามารถช่วยเหลือผู้พิการที่ถูกลืมให้ได้รับความสุขจากสังคมไทยได้

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องจ้างผู้พิการเข้าทำงาน 1 คน หรือส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแทน

ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของคนไทย

ความรับผิดชอบต่อสังคม ใช่ว่าจะเป็นหน้าที่ขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่หรือรัฐบาลเท่านั้น ภาคเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนทุกคนล้วนมีหน้าที่ต่อสังคมทั้งสิ้น **หน้าที่ของทุกหน่วยงานและทุกคนคือ** การช่วยกันสร้างสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข ช่วยกันสร้างสังคมที่ก้าวหน้า อย่างน้อยที่สุดเราไม่ควรทำให้โลกเราแย่ลงกว่าวันแรกที่เรามาอยู่บนโลกใบนี้

เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2552 คนทั่วโลกต่างรอดูพิธีการสาบานตนเป็นประธานาธิบดีคนที่ 44 ของสหรัฐอเมริกาของนายบารัค โอบามา อย่างใจจดจ่อ ไม่ว่าจะเป็นคนผิวขาว ผิวดำ ผิวเหลือง หลายคนน้ำตาคลอเบา และบางคนถึงกับร้องไห้ออกมาที่มีประธานาธิบดีที่ไม่ใช่คนผิวขาวเป็นคนแรก ทำให้คนผิวดำในสหรัฐอเมริกาที่ถูกเหยียดหยามมาเป็นร้อยปีกลั้นน้ำตาไว้ไม่ไหว ทุกคนในสหรัฐอเมริกาต่างรอดคอยวันที่คนผิวดำอเมริกันจะมีความเสมอภาค และมีความอิสระจากการที่เคยเป็นทาสมาหลายร้อยปี

ประธานาธิบดีโอบามาสัญญาว่าจะแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ปัญหาการว่างงานของชาวอเมริกัน ปัญหาธุรกิจการเงินและอุตสาหกรรมรถยนต์ล้มละลาย แต่ทุกคนจะต้องมีความอดทน เพราะต้องใช้เวลา ก่อนที่เศรษฐกิจจะฟื้นคืนสภาพเดิม โอบามากล่าวสุนทรพจน์ในวันสำคัญนี้ว่า “ต่อไปนี้เป็นยุคของความร่วมมือ เป็นยุคที่ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อ เราทุกคนมีหน้าที่ต่อตนเอง ต่อชาติอันเป็นที่รักของเรา ต่อโลกของเรา เราทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อด้วยความเต็มใจ นั่นคือสัญญาและหน้าที่ของประชาชนทุกคนในการเป็นประชาชนของแต่ละชาติ”

สุนทรพจน์ของโอบามาช่วงนี้มีความคล้ายคลึงกับสุนทรพจน์วันสาบานตนของนายจอห์น เอฟ. เคนเนดี ที่กล่าวไว้เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2505 ว่า “**จงอย่าตามว่าประเทศของท่านจะทำอะไรให้ท่าน แต่จงถามตัวท่านเองว่าท่านจะทำอะไรให้ประเทศของท่าน** พึงความเจ็บปวดในอดีต สัมผัสเสีย และขอให้หันหน้าเข้าหากัน”

นายโอบามาพูดถึงความจำเป็นที่ต้อง “ฟัง” ความเจ็บปวดในอดีต ลืมมันเสียและหันหน้าเข้าหากันเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเร่งรัดในปัจจุบันที่ด่วนและสำคัญกว่าเรื่องอื่นๆ ทั้งหมด โดยขอความร่วมมือจากทุกๆ คนไม่ว่าจะเป็นสมาชิกพรรครีพับลิกันหรือพรรคเดโมแครต

ในวันเดียวกัน นายโอบามาได้กล่าวสุนทรพจน์ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาว่า “เราจะทำงานร่วมกันด้วยมิตรภาพและความริบเร่ง เพราะบ้านเมืองกำลังมีปัญหาที่รุนแรงและใหญ่หลวง เราอาจจะมีความเห็นไม่ตรงกันในทุกๆ เรื่อง แต่เราจะทำงานร่วมกัน ผมแน่ใจว่ารัฐบาลจะทำอะไรผิดพลาดบ้าง แต่เราจะไม่ทำอะไรผิดโดยเจตนา และไม่ให้เกิดเรื่องคอร์รัปชันในรัฐบาลนี้”

สิ่งหนึ่งที่น่าสรรเสริญคือ ในระหว่างการหาเสียงเพื่อเป็นผู้แทนพรรคเดโมแครต นางฮิลลารี คลินตัน และนายโอบามา ต่อสู้กันอย่างดุเดือดถึงขนาดนำเรื่องส่วนตัวมาต่อว่าต่อขานกัน แต่เขาก็ลืมความเจ็บปวดนี้และยอมทำงานร่วมกัน โดยนางฮิลลารี คลินตัน ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อันเป็นตำแหน่งที่สำคัญมาก (เป็นเรื่องน่าสนใจมากกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ 2 คนที่ผ่านมาก็เป็นสุภาพสตรี คือ นางแมดเดอลีน ออลไบรต์ และนางคอนโดเลสซ่า ไรส์)

แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในสถานที่นั้น แต่ก็พลอยตื่นตากับเขาด้วย เพราะเข้าใจปัญหาอย่างดี บ้านเมืองเรากำลังประสบปัญหาเดียวกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ คนว่างงาน ธุรกิจที่กำลังล้มละลาย คนรากหญ้าได้รับความเดือดร้อน ผู้คนมีหนี้สิน ผู้สูงอายุที่กินบำนาญมีรายได้น้อยลงเพราะดอกเบี้ยที่ถูกกดลงเพื่อให้ธุรกิจและธนาคารอยู่รอด กลุ่มคนแต่ละกลุ่มต่างเรียกร้องสิทธิพิเศษเพื่อกลุ่มของตนโดยไม่สนใจว่ากลุ่มอื่นจะมีปัญหาเหมือนกัน

Social Responsibility ของคนไทย

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ และอาจมีปัญหามากกว่าประเทศอื่น เพราะข้าราชการไทยในทุกกระดับยังซ้ำเติมประเทศชาติด้วยการคอร์รัปชัน รวากับว่าประเทศของเรามีทรัพยากรให้ผลผลิตได้อย่างเหลือเฟือ คนที่เคยโกงชาติก็ไม่สำนึกผิดและคิดว่าตนถูกกลั่นแกล้ง นอกจากนี้ยังพยายามสร้างสถานการณ์และยุแหยให้คนไทยแตกแยกกันเพื่อผลประโยชน์ของตน บรรดานักวิชาการต่างพยายามแสดงความสามารถของตนออกมาในด้าน การติ (ทำตนเป็นคนขับรถจากเบาะหลัง คือไม่ได้ขับแต่สั่งให้ขับจากข้างหลังที่ฝรั่งเรียกว่า back seat driver) ส่วนท่านที่เคยมีโอกาสที่จะแก้ไขปัญหา ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ หน้าที่ของประชาชนที่ดีคือควรให้กำลังใจ มีความอดทน และเสนอแนะแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่าการติที่ไม่เข้าท่า

ดังนั้น ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของคนไทยทุกคน เราควรร่วมมือกันมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง ถ้ามือไม่พายก็อย่าเอาเท้ามาราน้ำ บ้านเมืองเราบอบช้ำมาากแล้ว มาช่วยกันสร้างความสามัคคีในชาติ อย่างน้อยที่สุดช่วยกันสร้างความมั่นใจให้ชาวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทย มาชื่นชมในวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย

ม.ร.ว.ณัฏฐ์ สวัสดิวัตน์ เคยพูดในรายการวิทยุว่า “ชาวต่างชาติหลงรักคนไทยที่มีรอยยิ้มเป็นเอกลักษณ์ เป็นรอยยิ้มที่ยิ้มมาจากข้างใน ยิ้มด้วยตา แสดงน้ำใจต่อกันและกัน ช่วยเหลือกัน ทำให้ชาวต่างชาติชมว่าคนไทยมีความเป็นมิตร ความประพฤติเช่นนี้ที่ทำให้คนต่างชาติอยากมาเที่ยว อยากมาอยู่เมืองไทย หายไปไหน” เรามาเริ่มกันใหม่ด้วยการช่วยกันแก้ปัญหาของกลุ่มคนเล็กๆ รอบตัวเรา และคนกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ จงเริ่มที่ตัวเรา เราจึงช่วยกันแก้ปัญหาเกิดครับ และบ้านเราจะน่าอยู่เหมือนเดิม

การอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติ ความรับผิดชอบต่อสังคมของคนไทย

ทำไมจึงต้องให้ความสำคัญต่อการอยู่แบบพอเพียง

การใช้ทรัพยากรอย่างไม่ประมาัดระวังจะทำให้สูญเสียทรัพยากรมากมายอย่างที่ตนเองก็คิดไม่ถึง กราบหรือไม่ว่าถ้ามีก๊อกน้ำที่เสีย และมีน้ำหยดวินาทีละ 1 หยด ในหนึ่งชั่วโมงจะสูญเสียน้ำ 30.27 ลิตร และในหนึ่งปีจะเสียน้ำ 11,924.05 ลิตร (ข้อมูลจาก Latta Plantation Park, Huntersville, North Carolina) เห็นหรือไม่ว่าเรื่องที่เราคิดว่าเล็กน้อยก็อาจกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ ดังภาษิตจีนที่ว่า “เรือใหญ่อาจจมได้ด้วยรูรั่วเล็กๆ”

หากจะกล่าวถึงพลังงานเชื้อเพลิง ในแต่ละปีประเทศไทยนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิงราคาสูงเป็นปริมาณเพิ่มมากขึ้น ใน พ.ศ. 2549 มีการนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิงเพื่ออุตสาหกรรมและคมนาคมรวม 39,047 ล้านลิตร เพิ่มขึ้นจาก 32,634 ล้านลิตรใน พ.ศ. 2543 อัตราการขยายตัวในการนำเข้าพลังงานเฉลี่ยระหว่าง พ.ศ. 2528-2553 อยู่ที่ร้อยละ 7.6 ต่อปี

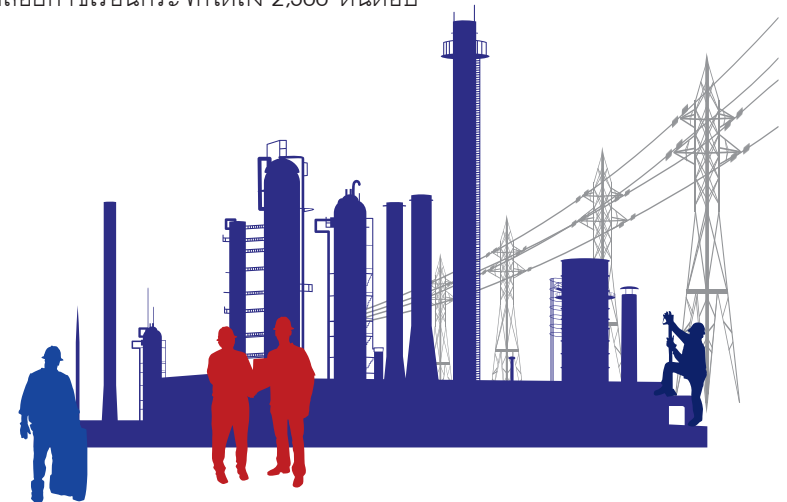
ใน พ.ศ. 2549 พลังงานเชื้อเพลิงที่นำเข้ามีมูลค่า 919.1 พันล้านบาท เทียบเท่ากับร้อยละ 12 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งสิ้นใน พ.ศ. 2550 สัดส่วนนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18 และมีการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงประมาณร้อยละ 62 ของพลังงานเชื้อเพลิงที่ใช้ในแต่ละปี ประกอบกับราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ราคาจำหน่ายน้ำมันดิบล่วงหน้าสูงขึ้นเกิน 110 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ (ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานนโยบายและแผนงาน กระทรวงพลังงาน) กระทรวงพลังงาน โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) จึงมีนโยบายที่จะดำเนินการเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและการขาดดุลการค้า ดังนี้

1. อนุรักษ์พลังงาน สนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น การผลิตและใช้แก๊สโซล (Gasohol) การผลิตและใช้ไบโอดีเซล (Bio-diesel) การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้พลังงานจากก๊าซชีวภาพ การใช้พลังงานจากขยะหรือชีวมวล การใช้พลังงานจากแรงลม การดำเนินการผลิตและบำรุงรักษาไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นต้น

2. สนับสนุนให้การใช้พลังงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายอนุรักษ์พลังงานของ พ.ร.บ. ดังกล่าว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันในตลาดการส่งออก ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญทั้งของภาครัฐและเอกชน ขณะเดียวกันจะช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ความสามารถในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในรูปของ Carbon Credit สามารถนำไปขายให้แก่ประเทศที่พัฒนาแล้วในประชาคมยุโรปหรือประเทศญี่ปุ่นตามข้อตกลงในพิธีสารเกียวโต เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการอีกทางหนึ่ง

ตามแผนพลังงานทดแทน 15 ปี ประเทศไทยจะเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนจากร้อยละ 6.4 ของพลังงานทั้งหมดในปัจจุบัน เป็นร้อยละ 20 ในอีก 15 ปีข้างหน้า โดยครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 10 จะผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานร่วม ทั้งพลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำ พลังงานจากชีวมวล และไบโอแก๊ส ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552 นายแพทย์วรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เป็นประธานในพิธีเปิด “โรงไฟฟ้ากังหันลมลำตะคอง” ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย บริเวณอ่างพักน้ำตอนบนของเขื่อนลำตะคอง เขายายเที่ยง ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา ระบบผลิตไฟฟ้ากังหันลมแห่งนี้มี ความสูง 68 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 64 เมตร ขนาดกำลังการผลิต 1.25 เมกะวัตต์ต่อชุด ติดตั้งไปแล้ว 2 ชุด รวมกำลังการผลิต 2.5 เมกะวัตต์ ใช้งบประมาณก่อสร้างรวม 145 ล้านบาท สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณปีละ 4.6 ล้านหน่วย ทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้ 1.1 ล้านลิตรต่อปี และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ถึง 2,300 ตันต่อปี

การบริหารทรัพยากรน้ำ

โลกของเรามีน้ำอยู่ประมาณ 1,400 ล้านลูกบาศก์กิโลเมตร แบ่งออกเป็น น้ำเค็มในท้องทะเลและมหาสมุทรประมาณร้อยละ 97.4 อีกร้อยละ 2 เป็น ภูเขา น้ำแข็งที่อยู่ตามขั้วโลก ที่เหลือเพียงร้อยละ 0.6 (ประมาณ 8.4 ล้านลูกบาศก์ กิโลเมตร) เท่านั้นที่เป็นน้ำจืด ในจำนวนนี้ 8.0 ล้านลูกบาศก์กิโลเมตรเป็น น้ำบาดาลหรือน้ำที่อยู่ใต้ดิน ซึ่งมีปริมาณจำกัดจริงๆ จึงเป็นเหตุให้ประเทศ อุตสาหกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา สหภาพ ยุโรป ย้ายฐานการผลิตออกไปจากประเทศของตัวเองเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาจาก การใช้น้ำภายในประเทศ รวมไปถึงปัญหามลพิษที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมลพิษ ด้านอากาศ ดิน และแหล่งน้ำ การแย่งชิงแหล่งน้ำโดยการทำสงครามระหว่าง ประเทศมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในไม่ช้า (สงครามแย่งชิงแหล่งน้ำ โดย Duke of York จากเว็บไซต์)

ในแต่ละปี ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาวัยแล้ง ขณะที่อัตราการขยายตัว ของชุมชนเมืองเป็นไปอย่างก้าวกระโดด สิ่งปลูกสร้าง ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงแรม คอนโดมิเนียม โรงงานอุตสาหกรรมผุดขึ้นราวดอกเห็ด ส่งผล กระทบอย่างมากต่ออัตราการใช้น้ำ คนไทยจะต้องมีวิสัยทัศน์ รู้จักวางแผน ทรัพยากรของชาติ อย่างง่ายในการใช้น้ำโดยคิดว่าเป็นของฟรีจะใช้ทิ้งขว้าง อย่างไรก็ได้ เวลานี้คนไทยจะต้องชวนขยายหาแหล่งน้ำดิบไว้ รวมทั้งพัฒนา การบริหารทรัพยากรน้ำไม่ให้ท่วมเมืองในฤดูฝน และใช้น้ำอย่างระมัดระวัง ในฤดูแล้ง เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยจะต้องให้ความสนใจตลอดเวลา

คนไทยจะต้องระลึกและให้ ความสำคัญกับการอนุรักษ์พลังงาน แหล่งน้ำ สิ่งแวดล้อม และหันมาใช้ชีวิต อย่างพอเพียง เพื่อให้โอกาสแก่ลูกหลาน ของเราที่จะมีชีวิตอย่างสุขสบาย อย่างที่ บรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ของเราเคยทำ มาเพื่อเราตลอดไป

R Responsibility

ร่วมพัฒนาสังคม

กิจกรรม CSR ที่ดำเนินการทั่วโลก
มีหลากหลาย แต่ละชุมชนมีความต้องการ
ไม่เหมือนกัน และบริษัทที่ให้ความช่วยเหลือก็มี
จุดมุ่งหมายที่ต่างกัน การประสานความแตกต่าง
ให้เกิดผลอันเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสังคม
จะต้องใช้ความสามารถและความพยายาม
อย่างมาก แต่ก็แน่ ๆ ผู้ให้ย่อมได้รับความ
พึงพอใจและความสุข

ประเทศในสมาคมอาเซียน กับ CSR

คนจำนวนมากสงสัยว่าภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำเช่นนี้มีผลกระทบต่อ
ต่อการดำเนินกิจกรรม CSR อย่างไร จะต้องมาหยุดกลางคันหรือไม่ และ
งาน CSR ในประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนจะได้รับผลกระทบอย่างไร
ก่อนตอบคำถามนี้ เราคงต้องศึกษาลักษณะของประเทศสมาชิกสมาคม
อาเซียนเสียก่อน

ประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน

สมาคมอาเซียนมีสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ มีประชากร 560 ล้านคน
และมีรายได้ประชาชาติรวม 1,100 พันล้านเหรียญสหรัฐ ทำการค้าขายระหว่างกัน
ปีละประมาณ 1,400 พันล้านเหรียญสหรัฐ นับว่าเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่มีพลังการซื้อ
และการทำการค้าระหว่างกันที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่ง

ประเทศสมาชิกในอาเซียน มีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน เป็นต้นว่า
ประเทศที่ใหญ่ที่สุด (อินโดนีเซีย) ใหญ่กว่าประเทศที่เล็กที่สุด (สิงคโปร์) ถึง 2,700
เท่า ประเทศที่มีประชากรมากที่สุด (อินโดนีเซีย) มีประชากรมากกว่าประเทศที่มี
ประชากรน้อยที่สุด (บรูไนดารุสซาลาม) 580 เท่า ประเทศที่ร่ำรวยที่สุด (บรูไน
ดารุสซาลาม – อ้างอิงจากรายได้ประชาชาติของพลเมือง 1 คน) ร่ำรวยกว่า
ประเทศที่ยากจนที่สุด (พม่า) ถึง 145 เท่า ระดับการพัฒนาของ CSR และความ
ต้องการของชุมชนในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกัน ประเทศทั้งสิบต้องการสร้าง
ตลาดให้กับสมาชิกอาเซียนเพื่อป้องกันภัยจากเศรษฐกิจที่เกิดจากการหดตัว
ของตลาดส่งออก นอกจากนี้ ในยามปกติอาเซียนยังต้องการค้าขายกับประชาคม
ยุโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งมีกฎเกณฑ์มากมาย สมาชิกจึงจำเป็นต้องมีการ
เตรียมตัวเพื่อให้มีมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในประชาคมยุโรปและ
ในสหรัฐอเมริกา มาตรการที่จะต้องปรับปรุงมี 7 ประการด้วยกัน คือ 1) มีการ
บริหารจัดการองค์กรที่ดี 2) ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน 3) ปฏิบัติต่อผู้ใช้แรงงาน
อย่างเป็นธรรม 4) ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์พลังงาน 5) ดำเนินธุรกิจ
ด้วยความเป็นธรรม ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค 6) ไม่โกงหรือละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น และ
7) ร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม

พื้นที่และประชากรของประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน (พ.ศ. 2549)

ประเทศ	พื้นที่ (พันตารางกิโลเมตร)	ประชากร (ล้านคน)
บรูไนดารุสซาลาม	5.8	0.383
กัมพูชา	181	14.2
อินโดนีเซีย	1,891	222
ลาว	237	5.75
มาเลเซีย	330	26.6
พม่า	677	57.2
ฟิลิปปินส์	300	87.1
สิงคโปร์	0.7	4.48
ไทย	513	62.8
เวียดนาม	329	84.2

ที่มา: สมาคมอาเซียน

ข้อมูลเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน (พ.ศ. 2549)

ประเทศ	GDP/ประชากร (เหรียญสหรัฐ)	GDP ทั้งประเทศ (1,000 ล้านเหรียญสหรัฐ)
บรูไนดารุสซาลาม	3,159	11.55
กัมพูชา	512	7.26
อินโดนีเซีย	1,640	354
ลาว	613	3.52
มาเลเซีย	5,890	156.9
พม่า	208	11.95
ฟิลิปปินส์	1,356	118.1
สิงคโปร์	29,500	132.3
ไทย	3,289	207
เวียดนาม	724	61

ที่มา: สมาคมอาเซียน

CSR ในสมาคมอาเซียน

การพัฒนาของ CSR ในแต่ละประเทศแตกต่างกันมาก เช่น ภาคธุรกิจเอกชนในประเทศกัมพูชา ลาว เวียดนาม และพม่า ถูกควบคุมโดยกลไกของรัฐ ภาคธุรกิจดังกล่าวยังเล็กและยังไม่สามารถให้การสนับสนุนกิจกรรม CSR ได้ ประกอบกับความเข้าใจในกิจกรรม CSR ยังไม่ดีนัก ในปัจจุบันบริษัทข้ามชาติได้เข้าไปทำกิจกรรม CSR แต่ก็ยังไม่ได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่ ตัวอย่างหนึ่งคือ เมื่อ พ.ศ. 2547 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระกระแสรับสั่งให้ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) เข้าไปช่วยทำ CSR ในประเทศกัมพูชา ADB ได้ขอให้สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนรับเป็นที่ปรึกษาโครงการและเกิดโครงการ CBIRD (Cambodia Business Initiative in Rural Development) ขึ้นในกัมพูชา

ประเทศฟิลิปปินส์มีปัญหาลักษณะหนึ่ง คือ แม้ว่าจะเริ่มมี CSR ตั้งแต่ พ.ศ. 2493 แต่การที่รัฐบาลไม่สามารถสร้างโครงการวางแผนครบถ้วนได้ ทำให้ประเทศฟิลิปปินส์ยังอยู่ในสภาพยากจน ใน พ.ศ. 2513 รายได้ประชากรต่อคนและจำนวนประชากรของประเทศฟิลิปปินส์กับประเทศไทยเท่ากันพอดี ปัจจุบันรายได้ประชากรต่อคนของประเทศไทยเป็น 3 เท่าของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งมีประชากร 87.1 ล้านคน ในขณะที่ประเทศไทยมีประชากรเพียง 62.8 ล้านคน แม้ว่าองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ในประเทศฟิลิปปินส์จะมีมากและเข้มแข็ง แต่ CSR ยังต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก ประเทศอินโดนีเซียก็อยู่ในสภาพคล้ายกัน แต่ความก้าวหน้าด้าน CSR ของอินโดนีเซียไปได้ดี

ผลกระทบของสภาวะเศรษฐกิจต่อ CSR

ผลกระทบต่อ CSR ขึ้นอยู่กับประเภทของ CSR และการหาทุนของ NGO กิจกรรม CSR ในรูปแบบของการบริจาคหรือทำทาน (philanthropy) จะได้รับผลกระทบกระท่อนกระทือนค่อนข้างมาก เนื่องจากรายได้ขององค์กรและบริษัทลดลงมาก บางกิจการถึงกับขาดทุนทำให้ผู้ถือหุ้นต้องการลดกิจกรรม CSR ลง องค์กรใหญ่ๆ ที่ตั้งมูลนิธิขึ้นมาเพื่อทำ CSR โดยเฉพาะจะได้รับผลกระทบกระท่อนไม่มากนัก เช่น มูลนิธิ Mitsubishi หรือมูลนิธิ Bill and Melinda Gates เป็นต้น เพราะมูลนิธิเหล่านี้มีการวางแผนระยะยาว แต่ต้องยอมรับว่าผลกระทบจากตลาดหลักทรัพย์ทำให้การลงทุนในตราสารต่างๆ มีมูลค่าน้อยลงและอาจทำให้แผนระยะสั้นเปลี่ยนไปบ้าง

สำหรับ CSR ที่ฝังตัวอยู่ในธุรกิจขององค์กร จะไม่ได้รับผลกระทบกระท่อนมาก เช่น บริษัทโคคา-โคลามีแผนที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งเกี่ยวโยงกับธุรกิจหลักของเขาโดยตรง โคคา-โคล่าจะเดินหน้าพัฒนาแหล่งน้ำอย่างแน่นอน ส่วน CSR ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์พลังงาน การพัฒนาพลังงานทางเลือกหรือกลไกการพัฒนาที่สะอาดจะไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ตรงกันข้ามอาจมีกิจกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาคมยุโรปเล็งเห็นอันตรายจากภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะโลกร้อน ทั้งนี้ CSR ประเภทธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการที่โปร่งใส ยุติธรรมต่อลูกค้า ลดการโกงและการละเมิดลิขสิทธิ์ จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นหากธุรกิจนั้นต้องการที่จะอยู่ต่อไป

ในระยะยาว โดยองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศสมาชิกอาเซียนควรใช้เวลานี้ช่วยกันเสริมความแข็งแกร่งของ CSR นำความรู้และประสบการณ์ของแต่ละองค์กรมาแลกเปลี่ยนกันและสนับสนุนกันในการพัฒนาที่ยั่งยืน

การสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในประเทศกลุ่มอาเซียน ในภาวะเศรษฐกิจถดถอยเช่นนี้ เราควรเน้นใน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การสร้างความเข้าใจว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจคืออะไร และไม่ใช่เพียงแค่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรเท่านั้น
- 2) การฝึกอบรมพนักงานในองค์กรให้เข้าใจ มีความสามารถและรักในการทำกิจกรรม CSR
- 3) การจูงใจธุรกิจเล็กหรือใหญ่ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 4) ต้องอย่าลืมว่าการบริหารงานด้วยความยุติธรรมและด้วยความโปร่งใส เป็นพื้นฐานของการรับผิดชอบต่อสังคม

บทบาทภาครัฐกับงาน CSR เพื่อลดภาวะโลกร้อน

จากรายงานของคณะกรรมาการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change) เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ระบุว่ามนุษยเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อนมากถึงร้อยละ 90 เพราะต้องการความสะดวกโดยไม่สนใจที่จะใช้ทรัพยากรอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับที่นักวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะการกระทำของมนุษย์ อย่างไรก็ตามนักวิทยาศาสตร์กลุ่มหนึ่งเชื่อว่าการที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเป็นไปตามวัฏจักรของบรรยากาศโลกเอง ทำให้โลกร้อนขึ้นและบางครั้งโลกอาจจะเย็นลงเอง ใครผิดใครถูกเราไม่ทราบได้ ทราบเพียงแต่ว่า ถ้าเกิดจากการกระทำของมนุษย์ มนุษย์ก็ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า **สภาวะโลกร้อน** เป็นผลมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่บรรยากาศโลก ทำให้ความร้อนไม่สามารถกระจายออกไปจากชั้นบรรยากาศโลกได้

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศเกษตรกรรมจะถูกกระทบกระเทือนจากภาวะโลกร้อน การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และน้ำท่วม นักวิทยาศาสตร์ที่ทำการวิจัยให้ธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาเอเชียคาดว่า ผลผลิตทางการเกษตรจะลดลงถึงร้อยละ 45 ในอีก 50 ปีข้างหน้า

บทบาทของรัฐบาลไทยในการลดภาวะเรือนกระจก

แม้ว่ารัฐบาลไทยจะเริ่มเอาใจจริงเอาใจกับภาวะโลกร้อนบ้างแล้ว แต่น่าเสียดายที่การดำเนินการของแต่ละกระทรวงยังไม่มีมีการบูรณาการอย่างเป็นรูปแบบที่ชัดเจน โดยกระทรวงพลังงานเริ่มสนับสนุนการผลิตเอทานอลจากอ้อยและมันสำปะหลัง ไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์มและสบู่ดำ รวมถึงการกรองและผ่านกรรมวิธีของน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ความริเริ่มนี้เกิดจากแรงจูงใจที่จะลดการนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียมเพื่อลดการขาดดุลทางการค้าที่เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ น้ำมันเริ่มมีราคาสูงขึ้นจนเลวร้ายเหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล แม้ในช่วงนี้ราคาน้ำมันจะลดลง แต่ก็คาดกันว่าน้ำมันจะมีราคาเพิ่มสูงขึ้นอีก การลดการพึ่งพา

น้ำมันปิโตรเลียมด้วยพลังงานทดแทนจะทำให้ประเทศไทยพร้อมเมื่อปริมาณน้ำมันลดลง นอกจากนี้ การผลิตพลังงานทดแทนยังช่วยพุงราคาผลิตภัณฑ์การเกษตรและลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศอีกด้วย

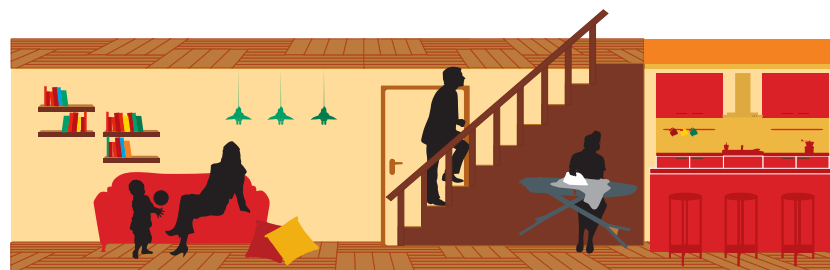
แผนยุทธศาสตร์ในด้านพลังงานทดแทนของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน คือต้องการให้พลังงานทดแทนมีปริมาณร้อยละ 20 ของปริมาณพลังงานทั้งหมดใน พ.ศ. 2566 ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) พลังงานทดแทนมีปริมาณเพียงร้อยละ 6 ของพลังงานทั้งหมด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สนับสนุนเกษตรกรให้ปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และสับปะรด เพื่อนำไปใช้ผลิตพลังงาน แต่นโยบายที่ขาดความแน่นอนของรัฐบาลแต่ละชุด ทำให้เกษตรกรมีความกังวลที่จะปลูกพืชเหล่านี้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ การปลูกพืชเพื่อพลังงานยังแย่งพื้นที่การเกษตรเพื่อผลิตอาหารซึ่งมีความสำคัญไม่แพ้กัน

กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism – CDM) เป็นกลไกที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามข้อผูกพันการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายที่ได้ตกลงกันในพิธีสารเกียวโต ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบ ขณะเดียวกันกระทรวงอุตสาหกรรมมีบทบาทในการควบคุมเทคโนโลยีที่ช่วยลดก๊าซเรือนกระจก และสนับสนุนให้อุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตสินค้าส่งออก ส่วนกระทรวงการคลังมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดกองทุนด้านการลดก๊าซเรือนกระจก การหามาตรการทางภาษีที่จะจูงใจให้นักธุรกิจลดการใช้พลังงานหรือผลิตพลังงานทางเลือก และจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการตามนโยบายที่ตั้งไว้เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างจริงจังนั้น จะกระทำได้อีกต่อเมื่อทุกกระทรวงมียุทธศาสตร์และนโยบายที่บูรณาการกัน สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน และสร้างบรรยากาศให้ความรู้ต่อภาคเอกชนในเรื่อง CDM นอกจากนี้จะช่วยลดปัญหาโลกร้อนแล้วยังทำให้ภาคเอกชนมีรายได้เพิ่มเติมจากการขายคาร์บอนเครดิตให้กับประเทศที่พัฒนาแล้วด้วย

บทบาทของคนไทย

เรื่องภาวะโลกร้อนไม่ใช่สิ่งที่ไกลตัว ในบ้านของท่านเอง ท่านก็ใช้แสงสว่าง ใช้พัดลม ใช้เครื่องทำความเย็น ใช้ตู้เย็น โทรทัศน์ เป็นต้น หากปรับตัวและเลือกใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานไฟฟ้า นอกจากช่วยลดค่าใช้จ่ายภายในบ้านแล้วยังลดการใช้พลังงาน ลดการขาดดุลทางการค้าและชะลอภาวะโลกร้อนอีกด้วย

มาช่วยกันครับ เปลี่ยนมาใช้หลอดนีออนแบบคอมจะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 25 หันมาใช้เครื่องทำความเย็นและตู้เย็นชนิดเบอร์ 5 ก็จะลดพลังงานลงอีกมาก หากอุตสาหกรรมหันมาใช้พลังงานทดแทน ช่วยกันอนุรักษ์พลังงานและหันมาใช้เทคโนโลยีที่สะอาด (clean technology) ท่านก็จะทำหน้าที่ของท่านในการลดภาวะโลกร้อนได้มากทีเดียว อย่ารอให้คนอื่นเริ่มประหยัดพลังงานก่อนแล้วค่อยตามเขา ท่านก็เป็นผู้นำในเรื่องการประหยัดพลังงานและการช่วยลดปัญหาโลกร้อนได้ครับ

พลังงาน เพื่อผู้มีรายได้น้อย

ปัจจุบันยังมีชุมชนเป็นจำนวนมากในยุโรป เอเชีย และแอฟริกา ที่ยากจน มีสุขภาพไม่ดีเพราะขาดสารอาหารที่จำเป็น ได้รับการบริการด้าน สาธารณสุขและการศึกษาต่ำกว่ามาตรฐาน เด็กๆ ในชุมชนมีโอกาสน้อยมาก ที่จะหลุดออกมาจากวงจรความยากจน เพราะไม่เคยได้รับโอกาสเหมือน เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีอันจะกิน หากสามารถทำให้หมู่บ้านเหล่านี้ มีพลังงานไฟฟ้า มีน้ำดื่มที่สะอาด และได้รับการศึกษาที่ดี เขาอาจมีโอกา สที่จะต่อสู้ชีวิตและหลุดจากความยากจนได้ จึงนับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่เริ่มมี คนและองค์กรต่างๆ เห็นความสำคัญของการมีพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจาก แหล่งเชื้อเพลิงที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ กับการให้ความช่วยเหลือ ด้านการศึกษาและสาธารณสุข ซึ่งเป็นการให้โอกาสชุมชนยากจนเหล่านี้

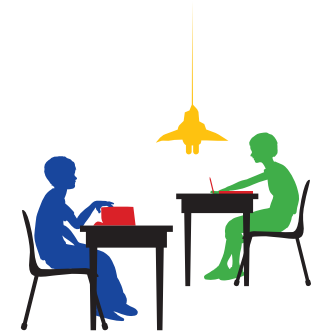
เรามักได้ยินอยู่เสมอว่า ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แม้จะสะอาด แต่มีราคาสูงมากเมื่อเทียบกับพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งอื่นๆ จึงไม่นิยมที่จะพัฒนา พลังงานชนิดนี้ในประเทศไทย ทั่วโลกยังมีคนอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ทำให้คนเหล่านี้เป็นผู้ด้อยโอกาส ไม่มีไฟฟ้าเพื่ออ่านหนังสือในเวลากลางคืน ไม่มีโทรทัศน์ดูเพื่อติดตามข่าว รายการที่ให้ความรู้ หรือรายการบันเทิงอื่นๆ

ในระหว่างการเดินทางไปต่างประเทศ ผมพบผู้แทนบริษัทเยอรมัน บริษัทหนึ่ง เขาเล่าว่าได้ติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์ในทวีปแอฟริกา ผมแปลกใจ และถามว่าประเทศในแอฟริกาจะใช้ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่แพงแสนแพง ไหวหรือ คำตอบคือ ในแอฟริกาการเดินทางไฟฟ้านั้นแพงกว่าการไปตั้งแผงไฟฟ้าเพื่อเก็บพลังงานจากแสงอาทิตย์ และเดินสายไฟฟ้าภายในหมู่บ้านหลายเท่า ดังนั้นจึงสามารถทำธุรกิจในแอฟริกา โดยมีองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) หลายองค์กรที่ช่วยเหลือ ซึ่งถือเป็นกิจกรรม CSR ของทวีปนี้

เนื่องจากแอฟริกาอยู่ห่างไกลจากประเทศไทยมาก เราอาจจินตนาการไม่เห็นภาพ จึงขอพาไปที่ฟิลิปปินส์ประเทศในสมาคมอาเซียน และดูกิจกรรม CSR กิจกรรมหนึ่งที่ทำเนิรการโดย NGO ที่ชื่อว่ากลุ่ม Alliance for Mindanao Off-Grid Renewable Energy (AMORE) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2545 เป็นกลุ่ม NGO ที่พยายามผลิตกระแสไฟฟ้าทดแทนเพื่อให้ชุมชนในภาคใต้ของหมู่เกาะฟิลิปปินส์ ซึ่งอยู่ห่างจากเครือข่ายไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตของประเทศฟิลิปปินส์ หมู่เกาะมินดาเนาเป็นทีหลบซ่อนของพวกกบฏและผู้ก่อการร้ายชาวมุสลิมในฟิลิปปินส์ การพัฒนาชุมชนในหมู่เกาะเหล่านี้จึงมีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมาก

ใน พ.ศ. 2549 กลุ่ม AMORE สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ชาวบ้าน 1,300 ครัวเรือน จ่ายไฟแก่ถนนหนทางในหมู่บ้านทั้งสิ้น 227 หมู่บ้าน และยังวางแผนที่จะจ่ายไฟฟ้าให้อีก 170 หมู่บ้านในอนาคตอันใกล้นี้ จากการวิจัยของ AMORE ปรากฏว่าแสงสว่างที่ได้จากไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ถูกกว่าแสงสว่างจากตะเกียงน้ำมันก๊าดถึงร้อยละ 70 และยังลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกจากการจุดตะเกียงได้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นการเสริมสร้างสวัสดิภาพให้ชาวบ้านและเด็กในหมู่บ้านอย่างดี เนื่องจากแสงสว่างตามทางเดินและถนนในหมู่บ้าน การเรียนของเด็กดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพราะเด็กสามารถอ่านหนังสือและทำการบ้านในเวลากลางคืนได้ การค้าขายสามารถดำเนินต่อหลังพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว จากการมีไฟฟ้านี้เองชาวบ้านสามารถสูบน้ำจากบ่อขึ้นมาใช้โดยไม่ต้องหาบน้ำมาจากระยะไกลๆ และสามารถกรองน้ำเพื่อให้ได้น้ำบริโภคที่ถูกลักษณะ

AMORE ยังได้แนะนำให้ชาวบ้านสูบน้ำสำหรับการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำเกษตรกรรม สนับสนุนให้ชาวบ้านฟังรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน เรียนภาษาอังกฤษ สร้างห้องคอมพิวเตอร์และห้องสื่อสารเพื่อชุมชน การมีโทรทัศน์ชุมชนเพื่อการศึกษาและความบันเทิง ล่าสุดนี้ AMORE รายงานว่ามีองค์กรที่มีความจริงใจที่ต้องการหาโครงการ CSR ดีๆ ขอเข้าร่วมสนับสนุนโครงการด้วย

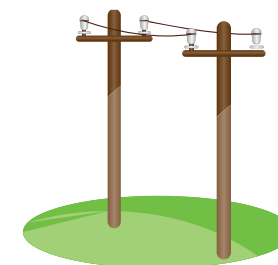
นอกจากนี้ AMORE ยังผลิตไฟฟ้าให้กับหมู่บ้าน Chua ในเมือง Bagumbayan จังหวัด Sultan Kudarat โดยสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก (micro-hydropower system) ขนาด 8 กิโลวัตต์ เป็นพลังงานทางเลือก สร้างโรงผลิตน้ำประปาที่ดื่มได้จากน้ำในห้วยและบึง และสนับสนุนชุมชนให้ปลูกสวนผักเพื่อให้หมู่บ้านมีอาหารที่มีประโยชน์ในราคาถูกและปลอดภัย การสร้างระบบไฟฟ้าพลังน้ำที่หมู่บ้านนี้ ทำให้สามารถนำระบบการศึกษาทางไกลมาสอนเด็ก รวมถึงการศึกษาออนไลน์โรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่อีกด้วย

ส่วนที่หมู่บ้าน Kahikukuk ในเมือง Banguingi จังหวัด Sulu แต่เดิมเด็กและผู้หญิงต้องหาน้ำจากหนองน้ำที่อยู่ไกลจากหมู่บ้านถึง 2 กิโลเมตร การสร้างระบบน้ำดื่มและระบบน้ำประปา ทำให้ชีวิตของชาวบ้านดีขึ้น ปัญหาท้องร่วงในหมู่บ้านบรรเทาลงไปมาก โรคที่เกิดจากน้ำดื่มไม่สะอาดก็หายไปเกือบหมด เด็กๆ มีสุขภาพดีขึ้น และผลการเรียนก็ดีขึ้นด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาโรคก็ลดลงอย่างมาก

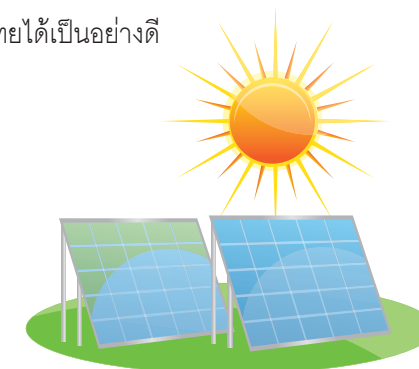

ทั้งนี้ AMORE มีหลักการที่จะมอบความไว้วางใจให้ชุมชนที่ได้รับความช่วยเหลือ ให้ชาวบ้านเดินเครื่องจักร บำรุงรักษา และซ่อมแซมอุปกรณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบ ชาวบ้านใช้ความรู้ความสามารถและทุนทรัพย์ของตนเองดูแล ไม่ให้มีการขโมยทรัพย์สินจากระบบ และหาเงินมาติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างสำหรับถนนและทางเดินในหมู่บ้านของตนเองอีกด้วย

วารสาร Economic Perspective ของสหรัฐอเมริกาคาดว่าใน พ.ศ. 2573 จะยังมีคนที่ขาดไฟฟ้าประมาณ 1,400,000 คน หากรัฐบาลของแต่ละประเทศยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะมีโครงการพัฒนาไฟฟ้าให้ชุมชนด้วยโอกาส และคนเหล่านี้จะไม่สามารถหลุดมาจากวังวนของความยากจน ABB ยักษ์ใหญ่ในวงการเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในประเทศสวีเดนจึงกำลังดำเนินการช่วยเหลือชุมชนในแอฟริกาเพื่อบรรเทาปัญหานี้

ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์และจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กและขนาดเล็กช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต มาตรฐานสุขอนามัย ระดับการศึกษา ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย ช่วยลดความขัดแย้งในชุมชน สร้างชุมชนที่อยู่ร่วมกันโดยปราศจากความขัดแย้ง ประสบการณ์ด้าน CSR จากประเทศฟิลิปปินส์อาจนำมาใช้ในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ส่วนพิเศษ

ค่านิยมอันพึงมี

หากเราคิดว่า ความสำเร็จคือการที่มี
คนเคารพนับหน้าต่อตา อยากให้คนเขานับถือ
เรานานๆ เราควรพยายามเร่งทำความดี
โดยไม่เห็นแก่เงิน หลีกเลี่ยงจากการทำความชั่ว
ทั้งปวง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกงผู้อื่น
โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรโกงชาติ

วันสันติภาพไทย: ทำไมประเทศไทยจึงไม่แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร และช่วยญี่ปุ่นรบกับฝรั่งเศส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา แต่เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงคราม ทำไมประเทศไทยจึงไม่แพ้สงครามด้วย เพราะคนไทยกลุ่มหนึ่งที่เรียกตัวเองว่า “เสรีไทย” ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ไม่ยอมรับการที่รัฐบาลไทยประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร และทำการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น แม้จะถูกตราหน้าว่าเป็นกบฏ มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต ยังสู้เสี่ยงดำเนินการโดยไม่หวังตัวเอง เสียสละแม้แต่ชีวิต เพื่อรักษาความถูกต้องและเอกราชของประเทศไทยมาจวบจนทุกวันนี้

เนื่องจากขบวนการเสรีไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง ขบวนการเสรีไทยจึงถือว่าเป็นขบวนการที่มี **Social Responsibility**

เกร็ดประวัติศาสตร์ในภาพยนตร์ฮอลลีวูดหลายเรื่องเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 บางส่วนถูกแต่งเติมเพื่อความตื่นเต้นและสนุกสนาน เช่น “สะพานข้ามแม่น้ำแคว” (พ.ศ. 2500) นำแสดงโดยเชอร์ อเล็ก กิเนส วิลเลียม โฮลเดน มีดาราร่วมแสดง เช่น ม.ร.ว.พริ้งพริ้ว จักรพันธุ์ วิไลวรรณ วัฒนพานิช งามตา ศุภพงษ์ เยาวนารถ ปัญญาโชติ และกรรณิกา ดาวคลี ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับตุ๊กตาทองถึง 7 ตัว และทำให้คนไทยเกือบทั้งประเทศผิวปากเพลงมาร์ชจากภาพยนตร์เรื่องนี้ได้

“Midway” (พ.ศ. 2519) นำแสดงโดย ชาร์ลตัน เฮสตัน เฮนรี ฟอนดา โตจิโร มิฟูเนะ กล่าวถึงสงครามในมหาสมุทรแปซิฟิกระหว่างสหรัฐอเมริกาญี่ปุ่น และเป็นครั้งแรกที่สหรัฐอเมริกาชนะญี่ปุ่นในการปะทะกันทางเรือ โดยเกิดขึ้นหลังจากญี่ปุ่นได้รับชัยชนะในการโจมตีฐานทัพเรือเพิร์ล ฮาร์เบอร์แล้ว 6 เดือน

และละครโทรทัศน์ “คู่กรรม” (พ.ศ. 2533) ที่ผู้ชมติดกันงอมแงมจนทำให้ถนนในกรุงเทพฯ โหล่งเพราะทุกคนอยู่บ้านเพื่อติดตามความรักระหว่างนายทหารญี่ปุ่นและนักศึกษาสาวบุตรของผู้นำเสรีไทยท่านหนึ่ง นำแสดงโดยธงไชย แมคอินไตย์ แสดงเป็นโกโบริ และกมลชนก โกมลฐิติ แสดงเป็นอังศุมาลิน ชลาสินธุ์ ละครเรื่องนี้แสดงถึงขบวนการใต้ดินของเสรีไทย ความเสี่ยงที่จะถูกจับและความโหดร้ายของทหารญี่ปุ่นเมื่อจับเสรีไทยได้

วันสันติภาพไทย

ผมได้ไปร่วมงานรำลึก 64 ปี วันสันติภาพไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ที่อาคารเสรีไทยอนุสรณ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของหออนุสรณ์เสรีไทย สถานที่จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทย วันนั้นมีอดีตเสรีไทยมาร่วมงานกันหลายท่าน ทุกคนมีอายุ 80-92 ปี แม้แต่ทายาทที่มาในวันนั้นก็มิมีอายุไม่ต่ำกว่า 55-60 ปี ท่านเหล่านี้ทำงานหลังจากเพื่อประเทศไทยและไม่เคยออกมาโอ้อวดถึงวีรกรรมที่ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกเป็น “ผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2”

จากการเสียสละของเสรีไทยในประเทศไทย ในสหรัฐอเมริกา และในสหราชอาณาจักร ที่ทำงานด้านพลเรือน ช่วยสืบราชการลับและออกอากาศผ่านวิทยุส่งข่าวถึงเสรีไทยและพี่น้องชาวไทยในประเทศไทยและปฏิบัติการด้านการทหารช่วยฝ่ายสัมพันธมิตรต่อต้านทหารญี่ปุ่น เป็นผลทำให้ประเทศไทยรักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้โดยไม่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของใคร ไม่เหมือนกับบางประเทศในเอเชียและยุโรปที่ยังคงมีทหารต่างชาติประจำการอยู่จนทุกวันนี้ หลายประเทศถูกแบ่งออกเป็นสองประเทศ เช่น ประเทศเยอรมนี ตรงกันข้ามกองทัพไทยไม่ได้ยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร ทหารของสัมพันธมิตรเพียงเข้ามาปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทย เมื่อเสร็จภารกิจเขาก็กลับออกไป

วันที่ 16 สิงหาคมของทุกๆ ปี หรือวันสันติภาพไทยจึงน่าจะเป็นวันหนึ่งที่คนไทยทั้งชาติระลึกถึงคุณงามความดีของชาวไทยที่ยอมสละแม้แต่ชีวิตเพื่อรักษาความถูกต้องและเอกราชของประเทศไทยจนทุกวันนี้

ทำไมวันสันติภาพจึงถูกลืม

เป็นเรื่องแปลกแต่จริงที่คนรุ่นหลังไม่ทราบถึงวีรกรรมที่สำคัญครั้งนี้ ตำราเรียนและหนังสือประวัติศาสตร์ของไทยไม่มีการบันทึกเอาไว้ทั้งๆ ที่คนไทยทุกคนควรรู้ และภาคภูมิใจในขบวนการเสรีไทยที่ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นเช่นประเทศผู้แพ้สงครามอื่นๆ

จากการสุ่มตัวอย่างหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนายชาญวิทย์ เกษตรศิริ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (*ประวัติศาสตร์ที่ ให้จำ กับ ให้ลืม* โดย ชาญวิทย์ เกษตรศิริ) ท่านศึกษาหนังสือที่จัดพิมพ์ 3 เล่ม ดังนี้

- 1) ตำราเรียนของบริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ จำกัด พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. 2552 จำนวน 5,000 เล่ม เขียนโดย ผศ.พลับพลึง คงชนะ
- 2) ตำราเรียนของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. 2547 เขียนโดย รศ.ทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม และประทุม กุมาร
- 3) ตำราเรียนของบริษัท อักษรเจริญทัศน์ จำกัด พิมพ์ครั้งที่สิบ พ.ศ. 2551 เขียนโดย รศ.ณรงค์ พ่วงพิศ รศ.วุฒิชัย มูลศิลป์ ผศ.ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ ศ.สัญญาชัย สุวังบุตร รศ.อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ และบรรณาธิการ คือนายเอกรินทร์ สีมหาศาล กับนายสมเกียรติ ภูระหงษ์

ผลสำรวจพบว่า หนังสือเล่มแรกไม่มีเรื่องเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488 และขบวนการเสรีไทยเลย ส่วนเล่มที่สองมี “บทที่ 7 สงครามโลก” ทั้งครั้งที่ 1 และ 2 ในหน้า 180-204 และมีหัวข้อสุดท้าย คือ “ไทย กับสงครามโลกครั้งที่ 2” หน้า 201-203 มีการกล่าวถึงการ (ต้อง) “ประกาศ สงคราม” ของรัฐบาลไทยเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 แต่ไม่มีการกล่าวถึงการ “ประกาศสันติภาพในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488” เว้นแต่จะกล่าวอย่างรวบรัดว่า “ฝ่ายไทยได้อ้างว่าการประกาศสงครามเป็นโมฆะ...” และนำเสนอถึงว่า ใช้คำว่า “ไทย” แบบลอยๆ โดยไม่กล่าวว่าเป็น “รัฐบาล” (สมัยนายกรัฐมนตรี ท่านใด) อย่างไรก็ตามหนังสือแบบเรียนเล่มนี้ได้กล่าวอย่างผ่านๆ ถึง “ขบวนการเสรีไทย” หนึ่งบรรทัด

สำหรับเล่มที่สามนั้น พบว่ามีบทสุดท้ายว่าด้วย “สงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2” เช่นกัน ในหน้า 200-210 แต่น่าแปลกใจที่ว่า ในบทสุดท้ายดังกล่าวไม่มีการกล่าวถึงประเทศไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่มีข้อความใดเกี่ยวกับ “16 สิงหาคม 2488” หรือ “ขบวนการเสรีไทย”

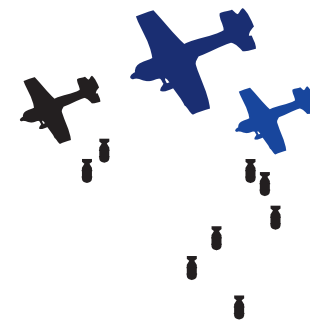
สงครามโลกครั้งที่ 2 และความสำคัญของเสรีไทยโดยสังเขป

ท่านที่เป็นนักดูภาพยนตร์คงจำกันได้ จากภาพยนตร์เรื่อง Pearl Harbor และ Tora! Tora! Tora! รวมทั้งหนังเกี่ยวกับสงครามโลกมหาสมุทรแปซิฟิก ว่า...เมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2484 กองทัพเรือญี่ปุ่น ประกอบด้วย เรือประจัญบาน เรือบรรทุกเครื่องบิน 6 ลำ เครื่องบิน 414 ลำ เรือพิฆาต 9 ลำ เรือดำน้ำ 23 ลำ และเรืออื่นๆ อีกมากมายเข้าโจมตีฐานทัพเรือเพิร์ล ฮาร์เบอร์

ในมลรัฐฮาวาย โดยที่สหรัฐอเมริกาไม่ทันรู้ตัวและแทบจะไม่ได้โต้ตอบ ทำให้ญี่ปุ่น ได้รับชัยชนะอย่างง่ายดาย สามารถจมเรือสหรัฐอเมริกาในอ่าวเพิร์ล ฮาร์เบอร์ได้ เกือบหมด (*The Second World War*, Martin Gilbert) แต่ในภาพยนตร์ กลับทำให้ตื่นเต้นระทึกใจและแสดงการต่อสู้อย่างถึงพริกถึงขิง การโจมตีของญี่ปุ่น ครั้งนี้ทำให้สหรัฐฯ ประกาศสงครามกับญี่ปุ่นและตัดสินใจเข้าร่วมสงครามกับ ฝ่ายสัมพันธมิตร

ขณะที่กองทัพญี่ปุ่นบุกเข้าประเทศไทย วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เวลาเที่ยงวัน ในวัน เดียวกันนั้นเอง จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ประกาศยุติการรบกับญี่ปุ่น ต่อมาได้ลงนาม ในสัญญาเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นโดยยอมให้กองทัพ ญี่ปุ่นใช้ประเทศไทยเป็นฐานบุกประเทศมลายู เวียดนาม และพม่า

ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 ประเทศไทยประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร (“Free Thai” Movement is Born, Central Intelligence Agency 07-11- 2008) แต่สถานทูตไทยในสหรัฐฯ ไม่ยอมนำหนังสือ ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาไปยื่นให้กระทรวงการต่างประเทศ และไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลไทย ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ถือว่าไทยเป็นศัตรูของเขา ขณะเดียวกันเสรีไทยในประเทศไทยซึ่งเป็นขบวนการใต้ดินไม่ยอมรับการประกาศ สงคราม ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่ม “เสรีไทย” โดยขณะนั้นรัฐบาลไทยถือว่าเสรีไทย เป็นกบฏและมีโทษถึงประหารชีวิต

การต่อสู้ทั้งในยุโรปและเอเชียรุนแรงขึ้น ทหารทั้งฝ่ายสัมพันธมิตร และฝ่ายอักษะล้มตายเป็นจำนวนมาก ระหว่างที่สงครามทวีความรุนแรง ประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดีลาโน รูสเวลต์ มีคำสั่งให้นักวิทยาศาสตร์ ในสหรัฐอเมริกาพัฒนาระเบิดปรมาณูภายใต้โครงการลับที่ชื่อว่า “The Manhattan Project”

ขณะที่เยอรมันโดยฮิตเลอร์ ก็เร่งพัฒนาระเบิดปรมาณูเช่นเดียวกัน (History of the Atomic Bomb & The Manhattan Project. Mary Bellis) แต่การพัฒนาระเบิดปรมาณูของสหรัฐอเมริกาสำเร็จลงก่อน ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2488 นายพลมูสโสลินีถูกจับและประหารชีวิต และสองวันต่อมา ฮิตเลอร์ ฆ่าตัวตายพร้อมกับนางอีวา บราวน์ ในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 กองทัพ เยอรมันก็ประกาศยอมแพ้สงคราม

ทำไมไทยไม่เป็นพู้แพ้

ประเทศไทยรวมรบกับญี่ปุ่น แต่ทำไมไม่ถือว่าไทยเป็นผู้แพ้ และ สัมพันธมิตรยอมรับการประกาศสันติภาพ คำตอบคือสัมพันธมิตร รวมถึงความ จริใจของเสรีไทยต่อฝ่ายสัมพันธมิตร เมื่อสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นประกาศให้ ประชาชนและกองทัพญี่ปุ่นยอมจำนนต่อสัมพันธมิตรในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488 พล.ร.อ. เมานท์แบตเทน (ผู้บัญชาการกองทัพอากาศเรือสหราชอาณาจักร และต่อมา ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในประเทศอินเดีย) ได้ส่งวิทยุด่วน แจ้งข่าวการยอมจำนนของญี่ปุ่นถึงนายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าเสรีไทย และแนะนำให้ ประเทศไทยออกประกาศปฏิเสธการประกาศสงครามต่ออังกฤษและสหรัฐอเมริกา ที่ได้ประกาศในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 รวมทั้งยกเลิกการเป็นพันธมิตรและ ข้อตกลงทั้งปวงกับญี่ปุ่น ซึ่งเป็น “การกระทำอันผิดจากเจตจำนงของประชาชนชาวไทย ผ่าฝืนและขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายบ้านเมือง” นายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าขบวนการเสรีไทย จึงประกาศว่าการประกาศสงครามของประเทศไทยต่อ สหราชอาณาจักรนั้นเป็นโมฆะ เพราะขัดกับเจตนารมณ์ของคนไทยทั้งประเทศ และสหรัฐอเมริกาไม่เคยรับการประกาศสงครามของประเทศไทย

เมื่อประเทศไทยประกาศสันติภาพ สหรัฐอเมริกาประกาศยอมรับ การประกาศสันติภาพของไทยทันที และเจรจาให้สหราชอาณาจักรยอมรับการ ประกาศสันติภาพของไทย แต่ประเทศไทยต้องชดเชยค่าเสียหายให้กับอังกฤษโดย ส่งข้าว 1.5 ล้านตัน และชดเชยเงินค่าทางรถไฟสายพม่า 91 ล้านบาท (ผลสำเร็จ ของขบวนการเสรีไทย จาก www.geocities.com/lib_serithai/freethai/zone7.htm)

ผลงานเด่นของเสรีไทยและการประกาศสันติภาพของประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488 เป็นผลให้ประเทศไทยยังคงรักษาเอกราช อธิปไตยไว้ได้ กองทัพไทยไม่ต้องยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร เมื่อทหาร สัมพันธมิตรปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยแล้วก็ถอนกำลังออกไปหมด (การบรรยายเรื่อง “เสรีไทยกับการประกาศวันสันติภาพ 16 สิงหาคม 2488” โดย อุทัย สุจริตกุล เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552)

วันนี้ไทยยังมีเสรีภาพ

เพื่อรำลึกถึงอดีตผู้นำเสรีไทย นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสและผู้นำ เสรีไทย เสรีไทยในสหรัฐอเมริกาและเสรีไทยในสหราชอาณาจักรที่ยังมีชีวิต ในปัจจุบันพร้อมใจมารวมกันที่สวนเสรีไทย ในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เสรีไทยทุกท่านมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกอยู่ใน สถานะผู้แพ้สงคราม ทุกท่านทราบดีว่า หากญี่ปุ่นชนะสงครามเขาจะถูกประหาร ชีวิต แต่ทุกคนยอมเสียสละและภาคภูมิใจในวีรกรรมเมื่อ 64-68 ปีมาแล้ว และยินดีที่ยังมีคนระลึกถึงคุณงามความดี รวมทั้งได้รับเกียรติจากกรุงเทพมหานคร ในการฉลองวันสำคัญของชาติวันหนึ่ง อย่างไรก็ตาม คนไทยทั้งประเทศและประเทศไทยได้ประโยชน์จากวีรกรรมของเสรีไทย การรำลึกถึงเสรีไทยในวันสันติภาพ จึงน่าจะจัดโดยรัฐบาลไทยมากกว่ากรุงเทพมหานคร

“คำประกาศสันติภาพ” ของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใน พระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีดังนี้

“...โดยที่ประเทศไทยได้เคยถือนโยบายอันแน่วแน่ที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และจะต่อสู้การรุกรานของต่างประเทศทุกวิถีทาง ดังปรากฏเห็นได้ชัดจากการที่ได้มีกฎหมายกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ เมื่อพุทธศักราช 2484 อยู่แล้วนั้น ความจำนงอันแน่วแน่ว่าจะได้นำนี้ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้ว ในเมื่อญี่ปุ่นได้ยাত্রาทัพเข้าในดินแดนประเทศไทย ในวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2484 โดยได้มีการต่อสู้การรุกรานทุกแห่ง และทหาร ตำรวจ ประชาชน พลเมืองได้เสียชีวิตไปในการนี้เป็นอันมาก

เหตุการณ์อันปรากฏเป็นสักขีพยานนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าการประกาศสงครามเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2485 ต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการกระทำทั้งหลายซึ่งเป็นปรีกษณ์ต่อสหประชาชาตินั้น เป็นการกระทำอันผิดจากเจตจำนงของประชาชนชาวไทย และฝ่าฝืนขึ้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมือง ประชาชนชาวไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหประชาชาติ ผู้รักที่จะให้มีสันติภาพในโลกนี้ได้กระทำการทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลือสหประชาชาติ ดังที่สหประชาชาติส่วนมากยอมทราบอยู่แล้ว ทั้งนี้ เป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนชาวไทยอีกครั้งหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงคราม และการกระทำอันเป็นปรีกษณ์ต่อสหประชาชาติดังกล่าวมาแล้ว

บัดนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมปฏิบัติตามคำประกาศของสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียต ซึ่งได้กระทำ ณ นครปอตสדםแล้ว สันติภาพจึงกลับคืนมาสู่ประเทศไทย อันเป็นความประสงค์ของประชาชนชาวไทย

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงขอประกาศโดยเปิดเผยแทนประชาชนชาวไทยว่า การประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่เป็นโมฆะ ไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ ประเทศไทยได้ตัดสินใจที่จะให้กลับคืนมาซึ่งสัมพันธไมตรีอันดีอันเคยมีมากับสหประชาชาติเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2484 และพร้อมที่จะร่วมมือเต็มทุกทางกับสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้

บรรดาดินแดนซึ่งญี่ปุ่นได้มอบให้ไทยครอบครอง คือ รัฐกัลลันตัน ตรังกานู ไทรบุรี ปะลิส เซียงคอง และเมืองพานันั้น ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาที่จะได้ดินแดนเหล่านี้และพร้อมที่จะจัดการเพื่อส่งมอบในเมื่อบริเตนใหญ่พร้อมที่จะรับมอบไป

ส่วนบรรดาบทกฎหมายอื่นๆ ใดอันมีผลเป็นปรีกษณ์ต่อสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่และเครือจักรภพวรรดิ ก็จะได้พิจารณายกเลิกไป ในภายหน้า บรรดาความเสียหายอย่างใดๆ จากกฎหมายเหล่านั้นก็จะได้รับชดใช้โดยชอบธรรม...”

กฎหมาย กฎหมาย และประชาธิปไตย ทำอย่างไรสังคมไทย จึงจะสงบ

ภายใต้กรอบของประชาธิปไตย การที่ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ทุกคนจะต้องรู้หน้าที่บทบาทของตน และมีความรับผิดชอบ แม้ว่าคนทั่วโลกจะบันทึกกันว่า ระบบประชาธิปไตยมีปัญหา แต่ก็ยังไม่มีใครที่สามารถสร้างระบบอะไรที่ดีกว่าระบอบประชาธิปไตยได้ ปัญหาที่แท้จริงในประเทศไทยอยู่ที่ระบอบประชาธิปไตยหรือปัจจัยอย่างอื่นกันแน่

ชีวิตในสังคมที่ไร้กฎหมาย

ภาพยนตร์เรื่อง “The Untouchables” นำแสดงโดย เควิน คอสต์เนอร์ พระเอกคนโปรดของสาว ๆ เมื่อประมาณสิบกว่าปีมาแล้ว รับบทเอเลียต เนส ซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดีให้ไปแก้ปัญหานาครชิคาโกในช่วงที่มิจาซีฟ คอรัปชั่น และตำรวจเลว ๆ ครองเมือง นาครชิคาโกไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เพราะหาคนดีมีฝีมือหาไม่ได้ ทุกคนต่างหวังประโยชน์ส่วนตัวกันทั้งสิ้น

ระหว่าง พ.ศ. 2465-2473 สหรัฐอเมริกา ออกกฎหมายห้ามดื่มสุรา ทำให้มีการต้มเหล้าเถื่อนส่งเข้ามาที่นครชิคาโก “เจ้าพ่อ” ขาใหญ่ชื่อว่า แอล ฟอนส์ คาโปน หรือแอล คาโปน ซึ่งมีอิทธิพลเหนือนายกเทศมนตรีและข้าราชการทุกระดับ รวมถึงตำรวจและผู้พิพากษาเมืองชิคาโก ทุกคนต่างหวาดกลัวอิทธิพลของแอล คาโปน เพราะเขา

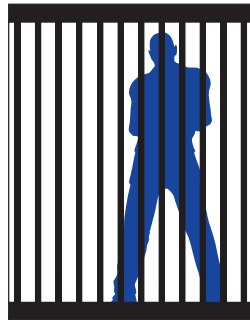

- มีเงินมหาศาลจากการโกงภาษีและจากการหารายได้จากอาชีพไม่สุจริตของเขา
- มีกลุ่มนักเลงที่รับจ้างฆ่าคน หัวหน้านักเลงชื่อแฟรงค์ นิตตี สามารถฆ่าคนได้อย่างเลือดเย็น เจ้าหน้าที่และตำรวจต่างรับสินบนจากแอล คาโปน ปลอมใจให้คาโปนและนิตตีลอยนวล
- มีบาร์มีมากเพราะซื้อคนที่มีความโลภด้วยเงินมหาศาล และยังสร้างบาร์มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเอาเงินบาปของเขาไปทำบุญและทำทานให้คนยากจน

นครซิดนีย์ไม่สามารถหาใครมาปราบแอล คาโปนได้ ประธานาธิบดี เฮอร์เบิร์ต ฮูเวอร์ จึงแต่งตั้งคนที่ไม่อยู่ในวงการสกปรกของตำรวจซิดนีย์มาปราบ ชายผู้นั้นคือเอเลียต เนส โดยให้เนสคอยส่งข่าวให้แอนดรูว์ เมลลอน ซึ่งจะรายงาน โดยตรงกับประธานาธิบดีฮูเวอร์ เพื่อไม่ให้ข้าราชการเลวๆ ขัดขวางงาน ของเนสได้

เนสเป็นคนซื่อตรงมากและทำงานโดยไม่คิดถึงชีวิตของตนเอง แอล คาโปน พยายามใช้เงินซื้อเนสแต่ก็ไม่สำเร็จ ในที่สุดแอล คาโปน ก็ถูกจับเข้าคุก รวม 11 ปี ด้วยคดีหนีภาษี 22 คดี แต่ไม่สามารถหาหลักฐานมายืนยันว่าแอล คาโปนสั่งฆ่าคน เป็นร้อย รวมทั้งประกอบธุรกิจมึนเมาชิฟ แอล คาโปนตายในคุกด้วยโรคซิฟิลิส ตลอดเวลาที่ถูกจำคุก แอล คาโปนได้รับสิทธิพิเศษเหนือนักโทษอื่น โดยเฉพาะคนที่ จัดให้อยู่อย่างหรูหราสะดวกสบาย

จนแม้กระทั่งวันที่แอล คาโปนตาย เขาก็ ไม่เคยยอมรับสารภาพว่าเขามีความผิดในการโกง บ้านเมืองรวมถึงการฆ่าคน แต่หลังจากที่เขาถูก ตัดสินจำคุกแล้ว คนที่เคยได้ประโยชน์จากเขาก็เลิก ฟังคำสั่งและเลิกช่วยเหลือเขา เพราะรู้ว่าเขา ไม่สามารถให้ผลประโยชน์ใดๆ ได้อีกแล้ว

การเคารพกฎหมายบาปในสังคมไทย

กฎหมาย หมายถึงอำนาจกีดกันที่บุคคลจำนวนมากนำมาใช้บีบบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำหรือเว้นกระทำการที่บุคคลจำนวนนั้นต้องการ ซึ่งมักไม่เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย

กฎหมาย เป็นกฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ

สังคมประชาธิปไตยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ราษฎรทุกคน (ประชาชนส่วนใหญ่) เข้าใจและตั้งใจที่จะเคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และคนกลุ่มน้อยจะไม่ใช้กฎหมายเพื่อหวังที่จะกดดันและบังคับคนอื่นให้ต้องยอมตามความต้องการของตน ทั้งๆ ที่สิ่งที่ต้องการนั้นอาจจะผิดกฎหมาย

ลองอ่านความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการเศรษฐกิจและความเสมอภาคในทางการเมืองของรัฐบาลฮูเวอร์ นายปรีดี พนมยงค์ ดุสิครับ

“ความคิดของผมที่เห็นว่าสยามควรมีโครงการเศรษฐกิจนั้นมิใช่เป็นไปตามความนึกคิดใดๆ โดยไม่มีหลักทฤษฎีเศรษฐกิจ ผมได้กล่าวแล้วถึงสภาพสังคมไทยที่ผมประสบพบเห็นแก่ตนเองว่า ราษฎรได้มีความอดัดขัดสนในทางเศรษฐกิจ และไม่มีเสรีภาพกับเสมอภาคทางการเมือง อีกทั้งยังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและอำนาจของหลายประเทศทุนนิยม ผมมีความคิดก่อนที่ได้มาศึกษาในฝรั่งเศสแล้วว่า จะต้องค้นคว้าเพิ่มเติมว่ามีวิธีใดที่จะให้ความเป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้น” (ประสบการณ์และความเห็นบางประการของรัฐบาลฮูเวอร์ ปรีดี พนมยงค์. อาจารย์จัดทรัพย์ นาดสุภา สัมภาษณ์รัฐบาลฮูเวอร์ ปรีดี พนมยงค์ 10 เมษายน พ.ศ. 2525)

นั่นเป็นที่มาของประชาธิปไตยในประเทศไทย คราวนี้มาดูหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยที่นักวิชาการและนักปฏิบัติทั่วโลกเห็นว่าสำคัญที่สุด คือ การมีส่วนร่วม

ประชาชนทุกคนในประเทศที่มีประชาธิปไตยจะมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ผ่านการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงเลือกตั้ง การมีสิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร มีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษี มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของรัฐโดยการประท้วงภายใต้กรอบของกฎหมาย และมีสิทธิที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ความเสมอภาค

ไม่มีใครมีสิทธิเหนือบุคคลอื่น เมื่อผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษตามกฎหมายเหมือนกัน จะถือว่าตนเองมีตำแหน่งใหญ่โตหรือรู้จักผู้มีอิทธิพลจึงควรมีสสิทธินเหนือผู้อื่นไม่ได้

การยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น

แม้ว่าประชาธิปไตยจะตัดสินประเด็นต่างๆ หรือความขัดแย้งใดๆ ด้วยเสียงข้างมาก แต่ประชาธิปไตยยังให้สิทธิและรับฟังความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อย (ถ้าไม่ละเมิดกฎหมาย) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น และอาจเชื่อและนับถือศาสนาใดก็ได้

การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

รัฐบาลตลอดจนเจ้าหน้าที่บ้านเมืองต้องรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน ตลอดจนการออกและบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน รัฐบาลจะปิดความรับผิดชอบให้คนหรือองค์กรอื่นไม่ได้

การจัดการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ

ในสังคมประชาธิปไตย รัฐบาลหรือสภาจะจัดตั้งองค์กรขึ้นมา เพื่อดำเนินการให้มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรมและปราศจากการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างสม่ำเสมอและในระยะเวลาอันควรตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้จะต้องมีองค์กรดูแลให้การเลือกตั้งปราศจากการโกง การใช้เงินหรือวัตถุมีค่าซื้อเสียง หรือการใช้อำนาจในการบังคับให้เลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

การยอมรับผลการเลือกตั้ง

พรรคที่สมัครรับเลือกตั้งจะต้องรับผลการเลือกตั้งของประชาชนในกรณีแพ้การเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้ที่ถูกตัดสินว่าโกงการเลือกตั้งจะต้องยอมรับโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง

ความโปร่งใส

การดำเนินการของรัฐบาลและองค์กรของรัฐจะต้องโปร่งใส รัฐบาลจะต้องให้ข้อมูลแก่ประชาชนหรือผู้แทนประชาชนก่อนที่จะมีการนำร่างกฎหมายเข้ารัฐสภาเพื่อผ่านออกมาเป็นกฎหมายบังคับใช้

การอภิปรายในสภา

คณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีจะต้องเข้ารับฟังคำอภิปรายของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าประชาชนหรือผู้แทนประชาชนมีความเห็นอะไร ต้องการเสนอความคิดอะไร หรือมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลอย่างไร

ทั้งนี้ สิทธิของบุคคลหรือกลุ่มคนตามระบอบประชาธิปไตยต้องได้รับการปกป้องและรักษา ไม่ให้ใครมาละเมิดได้ แม้ว่าประชาธิปไตยจะบริหารเพื่อคนกลุ่มใหญ่และเสียงข้างมากก็ตาม แต่ประชาธิปไตยก็ต้องปกป้องสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มคนหมู่น้อยด้วย รัฐธรรมนูญของไทยจึงปกป้องสิทธิสตรี เยาวชน ตลอดจนผู้พิการให้ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมและมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาและความสะดวกสบายในการเดินทาง การมีอาชีพ และบริการทางสาธารณสุขด้วย

หน้าที่ของประชาชน

- ประชาชนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ จะขอใช้สิทธิโดยไม่มี ความรับผิดชอบไม่ได้ และต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ และหากกระทำตามคำชักชวนของผู้อื่น ก็ต้องรับโทษตามกฎหมายเช่นกัน

- ประชาชนมีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีต่างๆ และออกไปใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การซื้อสิทธิขายเสียงถือว่าการกระทำที่ผิด และจะต้องรับโทษตามกฎหมาย หากเลือกคนที่โกงหรือคอร์รัปชั่นเข้าไป ประชาชนต้องยอมรับผลของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนหรือรัฐบาลเนื่องจากเป็นคนเลือกเขาเข้ามาทำหน้าที่แทนตน

- ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของตนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ แต่การแสดงความคิดเห็นควรจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริง ไม่เป็นความเท็จที่ปั้นขึ้นมา และสามารถรวมตัวกันเพื่อประท้วง แต่การประท้วงต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบและไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นที่ไม่ได้เห็นด้วยกับตน

- การไปออกเสียงมีความสำคัญมาก ดังนั้นจึงต้องศึกษานโยบายของแต่ละพรรค ว่านโยบายของพรรคที่ตนกำลังพิจารณาอยู่เป็นนโยบายที่ดี เป็นไปได้ ไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดลอยๆ ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้

บทบาทขององค์กรอิสระ

ในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิในการก่อตั้งองค์กรอิสระเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายของรัฐให้เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม รวมถึงการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อเข้าไปช่วยเหลือชุมชนที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจเข้าถึงหรือในกรณีที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งแนวความคิดเรื่ององค์กรอิสระในไทยเริ่มจากการปฏิรูปการเมืองใน พ.ศ. 2538 โดยมีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คปป.) ซึ่งมีนายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นประธาน ข้อสรุปประการสำคัญ คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 เพื่อเปิดช่องให้มีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น

สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 คือ การมีองค์กรอิสระเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก อาทิ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ องค์กรอิสระเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของภาครัฐ แม้จะมีอุปสรรคข้อขัดขัดหลายๆ ประการแต่ก็ทำให้การเมืองไทยพลิกโฉมหน้าไปเป็นอันมาก หลักพื้นฐานที่สำคัญขององค์กรอิสระมี 4 ประการ คือ

- 1) ต้องมีที่มาจากประชาชน เนื่องจากประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
- 2) ต้องถูกกำกับควบคุมโดยประชาชน ซึ่งอาจจะให้ตัวแทนจากประชาชน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ตรวจสอบก็ได้
- 3) ต้องผูกพันความรับผิดชอบต่อประชาชน ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และตรวจสอบว่ากิจการที่ดำเนินไปส่งผลอย่างไรต่อประชาชนบ้าง
- 4) ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เช่น หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ก็สามารถร้องเรียนต่อกรรมการสิทธิมนุษยชน ถ้าเป็นเรื่องถูกกลั่นแกล้งโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ก็ไปฟ้องผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา หรือถ้าถูกละเมิดทางการปกครอง ก็สามารถไปร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากศาลปกครองได้ (เจาะองค์กรอิสระกับ ดร. ภูมิ มูลศิลป์)

สมดุลระหว่างการบริหารที่มีประสิทธิภาพและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของราษฎรเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐบาล แต่รัฐบาลจะทำได้สำเร็จถ้าคนในสังคมไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนและคิดถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว คนไทยทุกคนต้องช่วยกันทำอะไรเพื่อสังคมอย่างจริงจัง

ข้อสรุปว่าการมีการเลือกตั้งอย่างเดียว ไม่ใช่ประชาธิปไตย
อย่างที่กล่าวอ้างกันทุกวันนี้ ประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อ
ส่วนประกอบต่างๆ ของโลกประชาธิปไตยทำงานอย่างสมบูรณ์

ดร. อัครวิณ จินตกานนท์
ที่ปรึกษาอาวุโสกลุ่มบริษัททีม
กรรมการมูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจ

- ▶ เกิด พ.ศ. 2488
- ▶ การศึกษา
 - ปริญญาตรี วิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเวสเทิน ออสเตรเลีย (พ.ศ. 2511)
 - ปริญญาโท บริหารธุรกิจ (MBA) มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2514)
 - ปริญญาเอก บริหารธุรกิจ (DBA) มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2518)
- ▶ เกียรติประวัติ
 - รางวัลผู้สอนยอดเยี่ยม Indiana University School of Business (พ.ศ. 2517)
 - ประกาศเกียรติคุณและประกาศวันอัครวิณ จินตกานนท์ โดยนายกเทศมนตรีเมือง Flint รัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2521)
- ▶ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
 - ที่ปรึกษาอาวุโสกลุ่มบริษัททีม
 - กรรมการมูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจ
 - ที่ปรึกษาอาวุโสมูลนิธิอนุรักษพลังงานแห่งประเทศไทย
 - ผู้อำนวยการโครงการเร่งรัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจในเอเชีย สำหรับประเทศไทย สถาบันคินันแห่งเอเชีย
 - กรรมการมูลนิธิหนังสือเพื่อไทย
 - กรรมการมูลนิธิ Thailand Business Initiative in Rural Development (TBIRD)
 - ศาสตราจารย์ คณบดีบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท แคโรไลนา แชนเนลล์ สหรัฐอเมริกา
 - กรรมการมูลนิธิสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
 - ที่ปรึกษาองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (Transparency Thailand)

▶ ตำแหน่งทางวิชาการ

- กรรมการบัณฑิตศึกษา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการบริหารโครงการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง สถาบันการเงินและการธนาคารไทย

▶ ประสบการณ์

- กรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศงป.)
- รองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)
- ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- รองประธานสมาคมสถาบันเพื่อการศึกษาการเงินและการธนาคารไทย
- รองประธานชมรมพัฒนาบุคลากร สมาคมธนาคารไทย
- กรรมการบริหารสถาบันพัฒนาธนาคารไทย
- คณบดี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ประธานสภาคณาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- กรรมการสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยมิชิแกน
- ที่ปรึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประธานคณะกรรมการโครงการปริญญาตรีภาคภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ที่ปรึกษาประธานกรรมการบริหาร ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- อนุกรรมการตรวจสอบตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการและกรรมการบริหารบริษัท Management Solutions International (MSI) จำกัด หนึ่งในกลุ่มบริษัททีม
- กรรมการและกรรมการบริหาร เครือสหวิทยา
- กรรมการและกรรมการบริหาร บริษัท สหวิทยาสติลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
- กรรมการบริษัท ท่าเรือประจวบ จำกัด

▶ ผลงานบทความ

- Trials and Tribulations of Securitization in Thailand. Presented to the Academy of International Business Conference, Montreal, Canada. (2005).
- Harmonization of Bond Market Rules and Regulations in Selected APEC Economics. Asian Development Bank. (2003). Project Director, Ismail Dalla researcher and author.
- Asian Bond Market Initiatives and Benefits. Asian Bank. (2004). Presented to the Asian Cooperative Dialogue and the Fiscal Policy Research Institute, Ministry of Finance, Thailand.
- Asian Bond Initiative: India. Asian Development Bank. (2004). Presented to Asian Cooperative Dialogue, Asian Bond Market Meeting, Bangkok.